

Kynologický kroužek jako volnočasová aktivita pro děti a mládež

Bakalářská práce

Studijní program:

B7505 Vychovatelství

Studijní obor:

Pedagogika volného času

Autor práce:

Tereza Kleinerová

Vedoucí práce:

PhDr. Milan Hrdina

Katedra pedagogiky a psychologie

Zadání bakalářské práce

Kynologický kroužek jako volnočasová aktivita pro děti a mládež

Jméno a příjmení: **Tereza Kleinerová**
Osobní číslo: P17000153
Studijní program: B7505 Vychovatelství
Studijní obor: Pedagogika volného času
Zadávací katedra: Katedra pedagogiky a psychologie
Akademický rok: **2018/2019**

Zásady pro vypracování:

Cíl:

Navrhnout, realizovat a vyhodnotit volnočasové aktivity v kynologickém kroužku (volnočasový program pro děti a mládež)

Metody:

rozhovory, dotazník, pozorování, analýza získaných dat

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

tištěná
Čeština

Seznam odborné literatury:

Cutka, D., 2011. Dítě a pes: spolu, bezpečně, spokojeně : rady, výchova, výcvik, Praha: Práh.

Činčera, J., 2007. Práce s hrou: pro profesionály, Praha: Grada.

Hofbauer, B., 2004. Děti, mládež a volný čas, Praha: Portál.

Chráská, M., 2007. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu, Praha: Grada.

Langmeier, J. & Krejčířová, D., 2006. Vývojová psychologie 2., aktualiz. vyd., Praha: Grada.

Pávková, J., 2008. Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času] Vyd. 4., Praha: Portál.

Průcha, J., 2002. Moderní pedagogika 2.vyd. přep. akt., Praha: Portál.

Vedoucí práce:

PhDr. Milan Hrdina
Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání práce:

30. května 2019

Předpokládaný termín odevzdání:

15. dubna 2020

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

L.S.

doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

6. dubna 2020

Tereza Kleinerová

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu práce panu PhDr., Ing. Milanu Hrdinovi za jeho ochotu a cenné rady. Dále bych chtěla poděkovat rodině za podporu ve studiu a manželovi za to, že mi byl po celou dobu oporou. Nakonec chci poděkovat Emě, Zuzance, Lidušce, Honzíkovi, Matějovi a Dominikovi za možnost s nimi zrealizovat kroužek a za to, že mi byli vynikajícími žáky.

Anotace

Tato bakalářská práce si klade za cíl navrhnout, realizovat a vyhodnotit volnočasové aktivity v kynologickém kroužku. V teoretické části definuji volný čas i kynologii, popisuji aktivity, které jsou vhodné pro děti a mládež. Při tvorbě kroužku jsem zohlednila předchozí kynologickou zkušenost účastníků a jejich věk. Kynologický kroužek probíhal od října 2019 do února 2020 a celkem měl 10 lekcí. K vyhodnocení praktické části byly použity dva dotazníky, pozorování a rozhovory, které proběhly měsíc po skončení kroužku s rodiči a s nejstarším účastníkem kroužku. Mnou předem stanovené cíle byly z větší části naplněny, bylo jich převážně dosaženo.

Klíčová slova: výchova, vzdělávání, pedagogika volného času, volný čas, kroužek, kynologie, psí sporty

Abstract

The aim of this bachelor thesis is to design, practice and evaluate leisure time activities in the cynology club. I define leisure time and cynology in the theoretical part and I describe activities that are suitable for a children and an youth. When I was creating the club, I took into account the previous cynological experience of participants and their age. The cynology club was in operation between October 2019 to February 2020 and consisted of 10 lessons. Two questioners were used to evaluate the practical part, observations and interviews with parents and with the oldest participant of the club, which was conducted one month after the club had ceased to exist. My predetermined goals were achieved almost completely.

Key words: upbringing, education, pedagogy of free time, leisure time, club, cynology, dog sports

Obsah

Úvod	11
1 Výchova a vzdělávání	12
2 Pedagogika	14
2.1 Pedagogika volného čas	14
2.2 Kolbův cyklus	15
2.3 Osobnost pedagoga volného času	16
2.4 Charakteristika volnočasových institucí	17
3 Vývojové etapy lidského jedince a psa	19
3.1 Lidský vývoj	19
3.2 Vývoj psů	21
3.3 Komunikace mezi dětmi a psi	21
3.4 Prospěšný vliv pohybu v lidském životě	22
4 Kynologie jako nauka o psech	24
4.1 Rozdělení FCI skupin	24
4.2 Výběr psa a jedinci s průkazem původu	26
4.3 Chovatelská stanice	26
5 Volnočasové aktivity se psem vhodné pro děti a mládež	27
5.1 Výcvik psa pozitivní metodou	27
5.2 Agility	28
5.3 Canicross	29
5.4 Dogdancing	29
5.5 Dogtrekking	30
5.6 Dogfrisbee	31
5.7 Junior handling/mladý vystavovatel	32
5.8 Obedience	32
5.9 Nosework a psí hlavolamy	33

6	Volnočasové aktivity se psy ve vybraných zemích.....	34
7	Cíle volnočasového kynologického kroužku pro děti a mládež.....	36
8	Kynologický kroužek a jeho činnost.....	37
8.1	Cílová skupina	41
8.2	Prostředí	42
9	Program kynologického kroužku	43
10	Realizace programu kynologického kroužku	45
11	Vyhodnocení programu	53
11.1	Výsledky stanovených cílů	58
11.2	Plnění cílů práce.....	62
12	Diskuze	63
	Závěr.....	64
	Seznam použité literatury	65
	Přílohy	I

Seznam grafů

Graf 1: věk účastníků kroužku.....	38
Graf 2: děti přející si mít psa	38
Graf 3: praktické zkušenosti se psy	39
Graf 4: zamýšlení rodičů nad koupí psa	39
Graf 5: obavy rodičů - ztracení zájmu o psa.....	40
Graf 6: zájem o následné docházení do kynologického kroužku/kynologické cvičiště	40
Graf 7: očekávání – aktivity kynologického kroužku	41
Graf 8: změna chování dítěte vůči psům	54
Graf 9: vliv kynologického kroužku na rozhodnutí rodičů o koupi psa.....	55
Graf 10: získané informace dětí pohledem rodičů.....	56
Graf 11: obohacení o nové zkušenosti pohledem dítěte	56
Graf 12: naplnění očekávání pohledem rodičů.....	57
Graf 13: naplnění očekávání pohledem dítěte	57
Graf 14: zájem o následné navštěvování kroužku.....	58

Seznam tabulek

Tabulka 1: přehled jednotlivých hodin.....	44
Tabulka 2: přehled plnění cílů práce	62
Tabulka 3: seznam úkolů pro hru	II

Úvod

Pro tuto bakalářskou práci si autorka zvolila téma, které je jí velmi blízké. V minulosti docházela několik let na cvičiště, absolvovala tři letní soustředění, dvě se zaměřením na správné výstavní předvedení a pozitivní trénink, jedno zaměřené na dogdancing. Na základě získaných zkušeností vytvořila volnočasový kynologický kroužek, který je určen pro děti a mládež.

Autorka si myslí, že vztah člověka a psa je hluboký, silný a pro člověka velmi významný. Věrnost psa je obdivuhodná a autorka věří, že je pro dítě důležitá, užitečná a prospěšná. Ovšem před pořízením dalšího člena domácnosti – psa, by si měli rodiče položit pár důležitých otázek... Bude dítě schopno se o psa postarat? Bude mít pes dostatek fyzické aktivity? Jak to bude s pravidelným venčením a krmením? Za účelem získání odpovědí alespoň na některé otázky vznikla tato bakalářská práce, jejíž cíl je navrhnout, realizovat a vyhodnotit kynologický kroužek. Autorka věří, že po jeho absolvování budou mít rodiče účastníků rozhodování o něco snazší. Zároveň může tato práce sloužit budoucím pedagogům volného času, kteří mají dojem, že vztah člověka a psa je nenahraditelný a velmi prospěšný.

V počátku teoretické části se autorka zabývá vymezením pojmů vzdělání, výchova a pedagogika volného času. Popisuje vhodnou osobnost volnočasového pedagoga. Následuje stručný popis kynologie, rozdělení psů do skupin dle jejich využití a původu, význam psa s průkazem původu a definice chovatelské stanice. Tyto subkapitoly jsou podle jejího názoru velmi důležité, neboť současné komerční zneužívání chovu psů je velmi častým a diskutovaným tématem. Následuje kapitola, která blíže přibližuje vybrané aktivity se psy. Autorka zvolila takové aktivity, které mohla aplikovat v praktické části bakalářské práce s ohledem na věk účastníků a jejich předchozí zkušenost a plemeno psa, které zvolila pro kynologický kroužek, a to konkrétně plemeno kavalír king charles španěl. Toto plemeno je společenské a zároveň jsou jedinci tohoto plemene dobrými sportovci. V neposlední řadě je kavalír vhodný k dětem, případně i starším lidem.

V praktické části autorka popisuje cíle volnočasového kynologického kroužku, program, který, je následně realizován. U každé aktivity uvádí prostředí a pomůcky, které byly zapotřebí. Také zde uvádí vyhodnocení dvou dotazníků a rozhovorů. V kapitole vyhodnocení programu vyhodnocuje celou realizaci kynologického kroužku, se kterou byla velmi spokojena.

Teoretická část

1 Výchova a vzdělávání

„Výchova je proces záměrného působení na osobnost člověka s cílem dosáhnout pozitivních změn v jejím vývoji. Různá pojetí výchovy byla ovlivněna sociokulturními podmínkami, odlišnými koncepcemi pojetí člověka, akcentací jednotlivých stránek výchovného procesu. Někteří autoři chápou výchovu jako plně řízený proces ovlivnění nehotového člověka pedagogem nebo institucí, naplněný snahou podpořit jej normám společnosti, ale i normám instituce apod. (např. G.A.Lindner, R.Hubert, J.Leiv). Jiní akcentují úlohu samostatného vychovávaného jako subjektu vlastního formování a zvýrazňují podíl osobnosti na vlastním utváření (J.J.Rousseau, J.Dewey, E.Key, C.Freinet a další). Třetí proud vychází při vymezení výchovy z interakce mezi pedagogem a žákem (např. D.S.Peters, G.Mialaret aj.). Účinnost výchovy je závislá na míře interiorizace výchovných vlivů vychovávaným jedincem. K té dochází, je-li jedinec otevřen pedagogickému působení, odpovídá-li jeho zkušenosti, vytvoří-li se v jeho vědomí potřeby zdokonalovat se, stát se subjektem vlastního utváření. Neúčinnost čistě verbálního působení je nahrazována účinnější organizací zkušenosti vychovávaného. Z moderního hlediska je proto výchova především procesem záměrného a cílevědomého vytváření a ovlivňování podmínek umožňujících optimální rozvoj každého jedince v souladu s individuálními dispozicemi a stimulující jeho vlastní snahu stát se autentickou, vnitřně integrovanou a socializovanou osobností.“ (Průcha, Walterová a Mareš, 2003, s. 277-278)

„Vzdělání/vzdělávání angl. education, Základní pojem pedagogické teorie a praxe, avšak stále diskutovaný a nedostatečně ujasněný. Navíc v české pedagogické terminologii se nesprávně zaměňují výrazy „vzdělání a vzdělávání“. Lze rozlišit tyto významy: 1 Osobnosti pojetí: Vzdělání se chápe jako součást socializace jedince. Vzdělání je pak ta složka kognitivní vybavenosti osobnosti (osvojené vědomosti, dovednosti, postoje, hodnoty, normy), která se zformovala prostřednictvím vzdělávacích procesů. Vzdělání v tomto smyslu je objasňováno v kognitivní psychologii a kognitivní psycholinguistice v konceptech tzv. kognitivních struktur, mentálních reprezentací, kognitivních map, znalostí, vědění aj. Blízký k tomu je pojem „naučenost“ (rusky obučennost') V.M.Blinova. Takto interpretované vzdělávání je možno zjišťovat (měřit) pomocí didaktických testů nebo některými výzkumnými metodami. 2 Obsahové pojetí: Vzdělávání je zkonstruovaný systém informací a činností, které jsou plánovány v kurikulu různých škol a vyučovacích předmětů a realizovány ve výuce. Souhrnně jsou tyto informace a činnosti chápány jakožto učivo, obsah vzdělání nebo jako vzdělávací cíle. I v tomto pojetí lze vzdělání přesně popsat pomocí kurikulárních analýz.

3 *Institucionální pojetí vzdělání je společensky organizovaná činnost zabezpečovaná institucí školství, formálního vzdělávání, celoživotního učení/vzdělávání aj. Vzdělání jakožto instituce je ve společnosti bohatě diferencováno prostřednictvím úrovní vzdělávání, stupňů a druhů aj. Běžně se takto rozlišuje základní vzdělávání, středoškolské vzdělávání, vysokoškolské vzdělávání. V našich kulturních podmínkách je (zejm. základní a střední) vzdělávání zprav. považováno (z hlediska ekonomie) za tzv. veřejný statek, za jehož poskytování je zodpovědný stát, který má usilovat o to, aby byla na základě veřejného zájmu zajištěna elementární unifikace nabídky; stát navíc chce dominantní část této nabídky sám poskytovat.*

4 *Socioekonomické ponětí: Vzdělání je chápáno jako jedna z kategorií, které charakterizují populaci (skupiny obyvatelstva, společnosti). Je to vlastnost populace, determinovaná sociálními faktory a ekonomickými faktory. Přitom kvalita vzdělání ovlivňuje kvalifikační strukturu obyvatelstva, a tím i ekonomický a kulturní potenciál společnosti.*

5 *Procesuální pojetí: Vzdělání, přesněji vzdělávání je proces, jímž se realizují stavy jedince a společnosti ve smyslu pojetí 1-4.*“ (Průcha, Walterová a Mareš, 2003, s. 292)

„Pedagogika zkoumá důležité skutečnosti záměrného ovlivňování vývoje osobnosti člověka, jako jsou např.: výchova, vzdělávání, výuka, obsah učiva, učení, školní systémy apod. Ve své podstatě je pedagogika vědou, která má všechny znaky moderní vědy: vymezený předmět zkoumání, teoretický systém, soubor metod a postupů zkoumání vymezeného předmětu, vazby s jinými vědami a také velmi rozvětvenou institucionální základnu.“
(Čábalová, 2011, s. 13)

2 Pedagogika

Pedagogika se vyznačuje zejména tím, že své poznání o výchovných jevech aplikuje do praxe. (Čábalová, 2011, s. 13) Ve výchovně-vzdělávací situaci dochází k působení subjektů a objektů výchovy. Subjektem lze označit tvůrce a nositele výchovy, tj. například učitele nebo rodiče, naopak objektem je příjemce výchovných záměrů. Dále zde působí vztah cílů, podmínek, prostředků a výsledků výchovy. (Čábalová, 2011, s. 42)

Čábalová (2011 s. 43) uvádí, že cíle výchovy ovlivňují výchovu samotnou. „*V cílech výchovy je zahrnut jak soubor znalostí a činností, postojů, názorů a hodnot, tak i jednání a chování člověka, jeho návyk, motivační struktury, vlastnosti osobnosti apod.*“ (Čábalová, 2011 s. 44)

Podmínky výchovy jsou určovány celkovou úrovní života, ale také bio-psycho-sociálními strukturami. Tyto podmínky se mohou výchově přizpůsobit nebo spolutvořit. Mezi základní členění podmínek výchovy patří: podmínky vnější (životní prostředí, vztahy mezi lidmi, kultura) a podmínky vnitřní (vlastnosti vychovávaného). (Čábalová, 2011 s. 46-47)

Prostředky výchovy Čábalová (2011 s. 48) definuje jako každý faktor a činitel, který napomáhá dosažení výchovného cíle, a to mohou být: výchovné formy a metody, obsah výchovy nebo instituce, kde se výchova odehrává.

Dle Čábalové (2011 s. 49) výsledky výchovy udávají, v jaké míře bylo dosaženo cílů a jak moc byl vzdělávací proces efektivní. „*Efektivita výchovy se také liší od výstupů jiných lidských činností tím, že ji tvoří soustava kvalit, vlastností a hodnot osobnosti, které umožňují určité druhy činností nebo jednání.*“ (Čábalová, 2011 s. 49)

2.1 Pedagogika volného času

Pojem volný čas je možné charakterizovat jako odpočinek, rekreaci, zábavu, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání či dobrovolná společensky prospěšná činnost. Součástí volného času není příprava na vyučování, ani samotné vyučování, povinnosti v domácnosti, ani jídlo, spánek a hygiena. (Pávková, 2002, s. 13)

Pedagogika volného času je společenskovědní, mladý obor, věda o výchově ve volném čase a teorie výchovy ve volném čase. Též se můžeme setkat s označením tohoto vědního oboru jako výchovy mimo vyučování. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2011, s. 67) „*Cílem výchovy ve volném čase a zejména vybavování kompetencemi k volnému času je naučit jedince dobře a kvalitně využívat svůj volný čas, chápat jej jako významnou životní hodnotu.*“ (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2010, s. 40)

Volný čas dětí a dospělých je rozdílný. Liší se v množství volného času, struktury činností, i záměrného ovlivňování. Platí, že děti mají více volného času oproti dospělým. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2010, s. 28) Aktivity ve volném čase dětí a mládeže jsou také

často pestřejší, než je tomu u dospělých a odpovídají věkovým a individuálním zvláštnostem. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2011, s. 68)

„Specifickou zvláštností volného času dětí a mládeže (podle Úmluvy o právech dítěte je dítětem jedinec mladší 18 let a mládež je u nás označována věková skupina 18-26 let) je to, že z výchovných důvodů je žádoucí jeho pedagogické ovlivňování.“ (Pávková, 2002, s. 13)

Věk dítěte, mentální a sociální vyspělost, charakter rodinné výchovy - všechny tyto faktory ovlivňují volný čas dětí, který většina z nich tráví doma, ve veřejných prostranstvích nebo ve společenských organizacích a institucích k tomu určených. (Pávková, 2002, s. 13) Jeden z mnoha významných výchovných činitelů je rodina. Rodiče, i další příbuzní jsou pro jedince velkým vzorem. Ovšem i učitelé mohou ovlivňovat volný čas, být pro ně vzorem a se žáky o zájmech hovořit. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2010, s. 30) V období adolescence ovlivňují jedince vrstevníci, kteří jsou unikátním a nezastupitelným činitelem výchovy. (Karnsová 1995 in Pávková, 2002, s. 34).

Ve střediscích volného času mohou být zájmové činnosti děleny do oblastí, avšak konkrétní hranici mezi sebou nemají. Každá ze zájmových činností rozvíjí některé ze složek osobnosti. Podle Hájka, Hofbauera a Pávkové (2010, s. 42) oblasti můžeme dělit na:

- rukodělné činnosti, které rozvíjí manuální zručnost
- přírodovědná zájmová činnost seznamuje se základy přírodních věd, rozvíjí cit k přírodnímu prostředí
- esteticko-výchovné činnosti vytváří vztah dětí k estetickým hodnotám, podporují rozvoj kreativity a emocionální složky dítěte
- tělovýchova a sport rozvíjí fyzickou zdatnost, sebepoznání a smysl pro fair play
- společenskovední zájmová činnost přispívá k jazykové znalosti, rozšiřuje znalosti o společnosti a tradicích
- informatika učí děti počítačovým dovednostem, rozvíjí logické myšlení

2.2 Kolbův cyklus

Kolbův cyklus učení je specifický model učení, ve kterém se přenáší poznatky pomocí prožitku a zážitku do praktického a skutečného života. Cílem tohoto modelu učení je to, aby jedinec získal co nejvíce zkušeností do svého praktického života. (Pytlíčková, ©2013)

„Sám Kolb připomíná, že cyklus má spíše spirálovitý průběh. Původně byl tento cyklus vytvořen pro „klasické outdoorové aktivity“ a osobnostně sociální rozvoj.“ (Šimeček, ©2014) Tento kruh či spirála se nejčastěji skládají ze čtyř základních prvků.

V prvotní fázi jde o konkrétní zážitek či prožitek, často se může jednat o hru či aktivitu, kterou jedinec konal. (Pytlíčková, ©2013) Tento konkrétní získaný zážitek by měl být

spontánní. Jde tedy o fázi, ve které se odehrává samostatný a nepřenositelný zážitek. (Šimeček, ©2014)

Následuje fáze, ve které nastává ohlédnutí za tím, co se stalo. Může se taky jednat o zkonstatování faktů. (Pytlíčková, ©2013) Jedinec přemýšlí o zážitku, který právě prožil a provádí sebereflexi. (Šimeček, ©2014)

Obrázek 1: Kolbův cyklus učení (Is.ceskacesta.cz, [b.r.])

Ve třetí fázi jedinec zhodnocuje situaci a vytváří si názor. V této fázi své zkušenosti zobecňuje a může je přesouvat do jiných oblastí svého života. (Pytlíčková, ©2013) Jedinec také logicky uvažuje a vyvozuje logické závěry, ze kterých vytváří své teorie, či již existující teorie doplňuje o své poznatky. Pomocí těchto teorií může jedinec v budoucnu změnit své chování při stejném nebo podobném zážitku. (Šimeček, ©2014)

Poslední fáze, čtvrtý bod, je aplikace do praxe a plán změny. Jedinec uvažuje o tom, co udělá příště, co si ze zkušenosti odnese. (Pytlíčková, ©2013) Jedinec také zkouší činnost, která byla zprostředkována zážitkem a díky které se může následně zlepšit v budoucích, následujících situacích. Vzhledem k tomu, že Kolbův cyklus je spirálovitý, následně začíná další cyklus učení. (Šimeček, ©2014)

2.3 Osobnost pedagoga volného času

Pedagog volného času i vychovatel jsou pozice, na kterých pracují pedagogičtí pracovníci, kteří vykonávají přímou výchovně-vzdělávací činnost. V obou povoláních platí, že výchovné působení na jedince probíhá v jejich volném čase. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2011, s. 71)

Každá z pedagogických pozic klade nároky na osobnost pedagoga. Některé tzv. pomáhající profese mají požadavky společné. Jde zejména o empatii, verbální i neverbální komunikaci, optimismus, nekonfliktnost. Velmi důležitý je také kladný vztah k dětem a zájem o ně. Osobnost pedagoga volného času musí být velmi rozmanitá, jelikož vychovatelé pracují s věkově heterogenními skupinami a v různých zařízeních. Z tohoto důvodu definujeme některé vlastnosti, které by rozhodně neměly pedagogovi volného času chybět: pochopení pro věkové zvláštnosti, fantazie a nápaditost, hravost, aktivita a v neposlední řadě také fyzická zdatnost a dobrý fyzický stav. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2010, s. 84)

Vychovatel by měl být dítěti rádcem a instruktorem, měl by děti vést k hodnotnému využívání volného času a tím obohacovat jejich nové poznatky, schopnosti a rozvíjet žádané charakterové vlastnosti. Také by měl být dítěti přítelem a objektivně jej hodnotit. Svou autoritu by si pedagog volného času neměl získat příkazy, ale měla by vyplynout z jeho znalostí a schopností. (Pávková, 2002, s. 75)

Pozitivní vztah mezi pedagogem a dětmi se vytváří postupně a ve velké míře je ovlivněn vzájemným poznáním. Je ovlivněn také prvním dojmem, proto je důležité prvotní setkání se skupinou dětí dobře promyslet. Významnou roli hrají také pozitivní vztahy mezi dětmi. Pokud vychovatel tyto vztahy podporuje, v kolektivu se neprojevuje šikana, netolerance a ubližování. Naopak pozitivní vztahy vedou ke spolupráci, k fair play a pomoci slabším z onoho kolektivu. (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2010, s. 85-86) Přirozenější vztahy vznikají v menších skupinách, se kterou vychovatel pracuje. Ve větší skupině musí vychovatel více plánovat vztahovou dimenzi. (Pávková, 2002, s. 53)

„Nezaujme-li mladého člověka vychovatel, nezaujmu ho ani jeho hodnoty. Zde se ukazuje význam osobnostních kvalit vychovatele.“ (Pávková, 2002, s. 53)

2.4 Charakteristika volnočasových institucí

Výchova ve volném čase se odehrává v rámci některé z institucí k tomu určených. Do těchto druhů zařízení můžeme řadit školní družinu a školní kluby, středisko pro volný čas dětí a mládeže, domovy mládeže, dětské domovy, zařízení preventivně-výchovné a náhradní péče. (Pávková, 2002, s. 111)

Školní družiny a kluby jsou určeny k pravidelnému a každodennímu pedagogickému ovlivňování volného času žáků. Vychovatelé jsou se žáky v pravidelném kontaktu a mohou na ně působit. Také mají možnosti kontaktu s rodiči žáků. Výhodou školní družiny a klubu je často blízkost školy, která je žákům známá. Školní kluby poskytují žákům více volnosti a samozřejmě respektují věkové zvláštnosti, často fungují na principu dobrovolné docházky, oproti školním družinám, kde je pravidelná docházka nutností. (Pávková, 2002, s. 113-114)

Střediska pro volný čas dětí a mládeže je organizace, která nabízí zájmové útvary, které se označují jako kroužek, klub či kurz. Kroužek směřuje a přispívá k vnitřnímu obohacení členů (např. čtenářský kroužek). Klub má volnější organizační strukturu (např. filmový klub) a kurz má vymezenou délku trvání, ve které si mohou žáci osvojit vědomosti a dovednosti (např. kurz vaření). (Pávková, 2002, s. 122-123)

Domov mládeže poskytuje žákům středních a vyšších odborných škol výchovné působení, ubytování a stravování. Často je součástí střední školy, ale mohou být samostatné a poskytovat služby žákům více škol. (Pávková, 2002, s. 127)

Pávková (2002, s. 133) uvádí, že preventivně výchovná péče přispívá k ochraně před škodlivými vlivy a také ke zlepšení péče o dítě. *„Rodině, jenž je hlavním zdrojem záměrného nebo nezáměrného pozitivního, eventuelně i negativního působení na dítě, nabízejí podporu a pomoc různé instituce a služby.“* (Pávková, 2002, s. 133)

3 Vývojové etapy lidského jedince a psa

Jak dítě, tak i pes procházejí různými stupni vývoje, který si je podobný. Štěněčí věk odpovídá vývoji dětí od batolete až ke školnímu věku – toto období charakterizuje vysoká učenlivost, nekoordinované pohyby a velká zvědavost. Další období je na úrovni základní školy, kde se pes i dítě učí pravidlům. Toto období můžeme ve vývoji psa nazvat jako přechodové. V době puberty opět reagují pes i dítě stejně – nechut' se učit a neposlušnost je charakteristickým znakem tohoto období. Zatímco toto období přichází u dítěte na druhém stupni základní školy, u psa je to věk okolo desátého měsíce věku (v závislosti na plemenu). V poslední fázi můžeme psa označit jako dospělého jedince, který je tělesně i duševně zralý. Toto období můžeme srovnat s rannou dospělostí, která přichází okolo dvacátého roku života, u psa zhruba v roce a půl. (Falke, 2011, s. 33-35)

3.1 Lidský vývoj

Lidský vývoj můžeme rozdělit do několika období. Začíná již v prenatálním období, které začíná v době početí a končí narozením dítěte. Následuje období novorozenecké, kojenecké a batolecí, ve kterém se velmi rychle vyvíjí například hrubá motorika. (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 72) Následuje předškolní věk. V tomto období dochází opět k velkému posunu v oblasti řečové, zdokonaluje se také motorický vývoj. (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 88) Dle Říčana (2009, s. 275) je vývoj inteligence v tomto období velice rychlý a umožňuje dítěti si rozšiřovat obzor, ovšem jeho poznání má určité meze – předškolák nemá schopnost pochopit věci tak, jak je vidí ostatní. Dále přichází období vstupu do školy a mladší školní věk.

Mladší školní období začíná mezi 6 - 7 rokem, kdy dítě začíná se školní docházkou a trvá do 11 - 12 let, kdy se projevují první známky pohlavního dospívání. V tomto období je plynulý rovnoměrný růst, zlepšuje se hrubá i jemná motorika. U vnímání, a to jak u zrakového, tak i u sluchového pozorujeme pokrok. Dítě je vytrvalejší a také pozornější, více pečlivé, věci zkoumá po částech a do detailů. Ve školním věku také roste slovní zásoba Langmeier a Krejčířová (2006, s. 122-123) uvádí, že průměrný počet slov dítěte při vstupu do školy je asi 18 700 slov, jedenáctileté dítě má ve svém slovníku cca 26 400 slov. Vývoj řeči má kladný vliv na rozvoj paměti. Krátkodobá i dlouhodobá paměť je ve školním věku velmi stabilní. Dítě dovede dávat ve škole pozor na učební látku a umí se soustředit na více aspektů. *„Výkony dětí jsou často velice závislé také na motivaci a na ostatních faktorech osobnosti. V každém případě je dnes zřejmé, že rodina a mateřská škola už v předškolním věku a na samém začátku vzdělávání mohou cílenými postupy podstatně podpořit výstavbu logického myšlení dítěte, tedy přispět k jeho přechodu od naivně názorného myšlení k myšlení založenému na logických operacích.“* (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 128) Říčan (2009,

s. 287) uvádí, že dítě se musí přizpůsobit školní situaci, musí plnit úkoly a za svůj výkon je následně hodnoceno. Má tedy snahu o dosažení cíle, překonává překážky a nezdary.

Aby se osobnost vyvíjela správně, je i ve školním věku nezbytná hra. Dítě dává přednost hře s pravidly, ve které se objevuje přiblížení reálné skutečnosti, touha po úspěchu, která je zřetelná zejména ve společenských hrách. (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 141) „*Ve hře se uspokojuje touha dětí spolupracovat a přiměřeně soutěžit. Humanizující a vývojové zkušenosti, poskytované tvořivou hrou, jsou nenahraditelné. To, kteří hrají hru pro hru samotnou, jsou skuteční vítězové, protože jsou odměňováni hrou samotnou. Toho je možné dosáhnout jen v atmosféře bez konfrontace.*“ (Mužík a Krejčí, 1997, s. 68)

Následující období dospívání lze podle Langmeiera a Krejčířové (2006, s. 147) vymezit jako období, ve kterém začíná první známka pohlavního dospívání. Na jeho konci je dokončení tělesného růstu a plná reprodukční schopnost. Velmi typické jsou časté a nápadné změny nálad, impulzivní jednání, emoční nestabilita a nepředvídatelné jednání. Dospívající mají velký zájem o sport, s tím souvisí i vývoj motoriky a rychle získaná síla, rovnováha a hbitost. Mladí lidé se také velmi často potýkají s otázkami: kam patří a kam směřují, kdo jsou, jaké mají hodnoty nebo co je v jejich životě nejdůležitější. To znamená, že musejí poznat své meze a přijmout svou jedinečnost i se svými nedostatky. Dle Říčana (2009 s. 279) je hlavním vývojovým úkolem tohoto období najít svou identitu, a tu i budovat. Dále uvádí, že najít svou identitu nebývá často úkol pouze dospívání, ale jde o celoživotní vývoj, na který se připravujeme již v raném dětství.

I vývoj vnímání a abstraktního myšlení je velmi zřetelný. Všechny tyto vlastnosti vedou k hlubšímu poznání například sportu, četby, hudby, divadla atd. Dospívající je schopen pracovat s abstraktními pojmy, v případě řešení problému vytváří různé hypotézy i domněnky, dokáže aplikovat logické operace. (Langmeier a Krejčířová, 2006, s. 149-151)

Dle Langmeiera a Krejčířové (2006) následuje období časně dospělosti, střední dospělosti, pozdní dospělosti a poté následuje stáří.

V období časně dospělosti jde především o nalezení a uplatnění v povolání, budování mezilidských vztahů a následné nalezení partnera. (Říčan, 2009, s. 281) Ve střední dospělosti bychom měli žít „hlavní život“, který se dá shrnout těmito slovy: milovat a pracovat. Také je důležité přijmout odpovědnost, a to nejen za své potomky. (Říčan, 2009, s. 282) V poslední vývojové fázi přichází odstup od životního shonu, péče o tělesnou i duševní kondici, ale také péče o vnoučata. (Říčan, 2009, s. 283)

3.2 Vývoj psů

O tom jaký daný pes bude, jakou bude mít povahu, i o tom, jak bude vypadat, rozhodují bezesporu geny. Ovšem jedinec získá i určité individuální vloh, které získá nejen výcvikem, ale i prostředím ve kterém žije. (Tichá, 2010, s. 39)

Stejně jako člověk i pes prochází různým vývojovým obdobím. První období trvá od narození do 2 týdnů věku a nazývá se novorozenecké. Prvních 14 dnů jsou pro štěně typické tři věci – teplo, jídlo a spánek. Může se zdát, že toto období nemá na život štěněte vliv, ovšem jen zdravý a silný pes může žít plnohodnotný život a kde jinde, než v tomto období má takové vlastnosti získat...Druhé období se nazývá přechodné a trvá zhruba od 2-5 týdnů věku. V tomto období štěně začíná vidět, slyšet, pohybovat se a udržovat rovnováhu. (Tichá, 2010, s. 39-42)

Období rané socializace je to nejdůležitější v období života štěněte a má opravdu velký vliv na jeho chování a povahu po zbytek života. Probíhá od 5-12týdne věku.¹ Štěně odchází po 8 týdnu věku k novým majitelům, a tak na chování psa má vliv jak chovatel, tak i budoucí majitel psa. V tomto období se pes učí své postavení ve smečce, učí se ovládnout své kousání – uvědomuje si, že si může hrát, ale nesmí ubližovat. Získává informace od okolního světa, poznává auta, ostatní domácí zvířata, přírodu i restaurace. V období rané socializace štěně poznává, jakým způsobem může komunikovat se svým okolím. Pes si zvyká na lidské pohlazení a lidský hlas. Také to je velmi užitečné a prospěšné pro budoucí výchovu, pokud už v tomto období štěně pochopí rozdíl mezi pochvalou a nespokojeností členů domácnosti. (Tichá, 2010, s. 39-42)

3.3 Komunikace mezi dětmi a psi

„Největší chybou, již se můžeme dopustit, je komunikovat se psy, jako kdyby to byli lidé. Nejde jen o to, že nerozumějí našim slovům. Také naše chování často chápou úplně jinak, než jak bylo myšleno.“ (Arce, 2017, s. 34)

Děti jsou často velmi impulzivní, svou náladu mohou vyjádřit křikem nebo třeba pošťuchováním. Mohou radostně výskat a dupat po celém bytě nebo naopak hodit hračkou o zeď. Takové chování může psa zmást a také znejistět. (Cutková, 2009, s. 19) Může se stát, že dítě mluví na psa moc nahlas nebo s ním vyhledává nadměrný kontakt. Obě situace mají jednoduché řešení. Stačí dítě upozornit na nesprávné chování, zašeptat psovi klidným hlasem povel, který vyžadujeme, a dítě samo uvidí, že pes reaguje správně. Pokud dítě vyhledává nadměrný kontakt, psa tiskne tak, že nemá možnost úniku a je vhodné dítěti ukázat, jak

---

¹ Z vlastní zkušenosti, jako majitelka chovatelské stanice, mohu s autorkou souhlasit. Nejdůležitější pro charakterovou stránku psa je období prvních 12 týdnů, kdy se utváří všechny potřebné vlastnosti, které má pes mít. Po tomto období již záleží na majiteli, jak se bude pes dále vyvíjet.

správně náklonost vyjádřit. Podle vrtění ocasu můžeme poznat, co se psovi líbí a co už ne. (Falke, 2011, s. 36) Mezi další prvky psí řeči patří postavení uší, vrčení a cenění zubů, lehání si na záda a ukazování břicha nebo skákání. Všechny tyto signály dokážou děti velmi často a dobře číst. „*Naučte děti sledovat souhru nonverbálních signálů. Poučte je, aby braly ohled na potřeby a práva svého chlupatého kamaráda.*“ (Cutková, 2009, s. 20-21) „*Vaše dítě se naučí porozumět psí řeči těla nejlépe tím, budete-li psa společně pozorovat.*“ (Falke, 2011, s. 38)

Pokud jsme v přítomnosti psa nervózní, ve stresu nebo vystrašení, zneklidňuje ho to. Proto je žádoucí, aby každý v přítomnosti psa vystupoval sebevědomě a sebejistě. Tak bude pes klidný a bude se u člověka cítit dobře. (Arce, 2017, s. 35)

3.4 Prospěšný vliv pohybu v lidském životě

„*Základy pro zdravý život se vytvářejí již od narození. Rodičovská péče a láska, harmonické rodinné prostředí, vzájemná úcta a tolerance, nekonfliktní a kamarádské vztahy, vhodné prostředí pro využití volného času, pravidelná pohybová činnost s dostatečným pohybem v přírodě, správná výživa – to jsou ideální podmínky pro zdravý vývoj dítěte.*“ (Mužik a Krejčí, 1997, s. 3)

Pohyb je pro život velmi důležitý. V pohybu je harmonicky propojena fyzická, duševní a duchovní složka, je základním výrazovým prostředkem pro člověka. Pohybová činnost je také velmi důležitá a je jednou z nejvýznamnějších potřeb pro dítě. (Mužik a Krejčí, 1997, s. 4)

Je známo, že pohyb je velmi účinný prostředek prevence zdrav, zejména srdečně cévních chorob. Nedostatečný pohyb může velmi často vést k onemocnění například kosterně svalového aparátu. U dětí plní pohyb i funkci socializační. Vhodně naplňuje volný čas a tím působí i jako preventivní prostředek proti nežádoucím sociálním jevům. (Mužik a Krejčí, 1997, s. 22)

Mnoho lidí si myslí, že povinnost vyvenčit psa je pouze z důvodu povinnosti a čistoty v domácnosti, ovšem venčení psů má mnohem více benefitů. Venčení psa má mnoho kladů na zdraví člověka, přispívá k lepšímu tělesnému stavu i udržení váhy. Obezita je jeden z největších současných zdravotních problémů, které doprovází mnoho zdravotních komplikací v životě lidí. Tento problém můžeme redukovat spalováním kalorií, například při venčení psa. Tento pohyb je zdravý pro oba, jak pro psovoda, tak i pro psa. Pohyb se psem také přispívá ke správnému fungování kloubních aparátů a prodlužuje tím funkčnost kloubů. Díky chůzi prospívá celý organismus, například pes pánička ráno vzbudí, a tak má daný jedinec určitý režim dne. (Williams a Buzhardt, ©2020)

Mezi další benefity při venčení psa patří i procvičování mysli. Nejenom, že jedinec musí být při venčení psa ostražitý, neboť musí dávat pozor na cestu a okolí, ale venčení přispívá také emoční stránce člověka. Pro mnoho lidí je pes obrovskou motivací k tomu jít ven, jelikož jejich pes je ten nejlepší cvičící partner, který nemá nikdy žádnou výmluvu, vždy bude připraven na to podat co nejlepší výkon. (Williams a Buzhardt, ©2020)

WHO uvádí, že děti od 5-17 let by měly cvičit minimálně 60 minut denně a jejich výkonnost by měla být ve vyšším tempu. Venčení psa je skvělý začátek, jak tyto doporučení splnit. (Williams a Buzhardt, ©2020)

4 Kynologie jako nauka o psech

Kynologický slovník uvádí definici slova kynologie jako nauku o psech. (Horová, 2012, s. 139)

Kynologie je tedy věda, která se zabývá studiem psa z biologického pohledu. Pojem kynolog se ovšem používá i k označení osob zaměřující se na zoologii, genetiku, ale i pro chovatele, výcvikáře či psovody. Tímto termínem mohou být označeni i nadšenci, kteří se věnují profesionálně i neprofesionálně psím sportům. (Wikipedia, [b.r.]

Historie kynologie

Tichá (2010, s. 6) z historického pohledu dělí vznik domestikace psa do čtyř fází:

1. Pomalu se začíná vyvíjet vztah mezi člověkem a psem založený na vzájemné pomoci. Lidé i psi velmi brzy přišli na to, že pokud psi zvěř uštvou a lidé zabijí, potravy bude dostatek pro obě strany.
2. Psi se drží lidského obydlí, protože soužití s člověkem je pro ně výhodné a snazší než život ve volné přírodě. Této fázi také pravděpodobně přispěly ženy, pro které byla štěňata roztomilá, a tak si je v podstatě ochočily.
3. Zvířata se rozdělila na domácí a divoká. Člověk si uvědomuje, jak široké je využití psa a jaké má pracovní vlastnosti. V této fázi také vznikají první plemena psů.
4. Vznikají povahově a exteriérově rozdílní psi – tvoří se plemena a jejich standardy, později vznikají první chovatelské kluby.

Současná kynologie a mezinárodní kynologická federace

Mezinárodní kynologická federace, která vystupuje pod zkratkou FCI (francouzsky: Fédération Cynologique Internationale) uznává v současné době 356 plemen psů, kteří jsou rozděleni do deseti skupin. Toto rozčlenění do jisté míry odpovídá pracovnímu využití. (Tichá, 2010, s. 8)

V současné době má FCI se sídlem v Belgii 75 členských zemí. Země původu psa sepisuje standard plemene, za který je FCI zodpovědná. (Wikipedia, [b.r.]

Do odvětví kynologie lze uvést služební kynologii, sportovní kynologii, výstavy, chovatelství, myslivost či záchranářství. (Wikipedia, [b.r.]

4.1 Rozdělení FCI skupin

Dle Tiché (2010, s. 8-10) je rozdělení FCI skupin následující:

Skupina I. – pastevečtí a honáčtí psi kromě švýcarských salašnických psů

Poměrně početná skupina plemen, jejichž úkolem v minulosti byla pomoc pasákovi s pasením a hlídáním, proto do této skupiny patří psi, kteří jsou inteligentní, ovladatelní a ti, kteří potřebují dostatek pohybu jako je např. border kolie.

Skupina II. – pinčové a knírači, molosové a švýcarští salašničtí

Jedna z nejpočetnějších skupin, jejichž členové měli za úkol v minulosti hlídat obydlí člověka. Schopnost hlídání většiny jedinců zůstala. Do této skupiny patří např. knírač či leonbergr.

Skupina III. – teriéři

Většina psů z této skupiny pochází z Velké Británie, bývali to převážně lovečtí psi, plní radosti ze života, které charakterizuje jejich neúnavnost a temperament. I v současnosti jsou teriéři využíváni myslivci.

Skupina IV. – jezevčíci

Tento pes s krátkými nožkami je známý a oblíbený po celém světě. Byl loveckým psem, který se používal převážně k podzemní práci. Dnes se jezevčík už jako lovecké plemeno nevyužívá, ovšem lovecký instinkt mu zůstal.

Skupina V. – špicové a původní plemena

Do této skupiny patří velmi stará plemena, jako je např. faraónský pes, temperamentní špicové ale i severská plemena, která jsou známá pro svou vytrvalost a rychlost, jako např. husky.

Skupina VI. – honiči, barváři a příbuzná plemena

Nejpočetnější skupina, do které patří nejstarší plemena psů, tím je např. slovenský kopov. Jedince z této skupiny charakterizují dlouhé uši, rychlost a vytrvalost.

Skupina VII. – ohaři

Do této skupiny spadají výkonní psi, kteří jsou vyšlechtěni pro lov a jsou typičtí svou elegancí. Mezi ohaře patří i český fousek, který je českým národním plemenem.

Skupina VIII. – slídiči, přinašeči a vodní psi

Skromný a pracovitý anglický kokršpaněl je jedním z představitelů této skupiny. Mezi další zástupce patří retriever, který je i přes své lovecké vlohy vhodný do rodin a velmi často je označován za rodinného psa.

Skupina IX. – společenštití a doprovodní psi

Jak napovídá název skupiny, patří sem ti psi, kteří jsou šlechtěni proto, aby dělali někomu společníka. Ovšem většina zástupců této skupiny je sportovně založená. Do této skupiny patří například přátelský kavalír king charles španěl.²

Skupina X. – chrti

Tuto skupinu charakterizuje rychlost a u určitých jedinců uzavřená povaha. Původně se jednalo o lovecké psy, ovšem postupem času se chrt začal využívat na dostihové dráhy. Dále sem patří vipet, ale i irský vlkodav.

---

² V praktické části bakalářské práce jsem pracovala právě s plemenem kavalír king charles španěl a to konkrétně s fenami ve věku 2 a 5 let. V literatuře se uvádí, že toto plemeno je velmi vhodné k dětem, toto tvrzení se mi v praktické části jednoznačně potvrdilo.

4.2 Výběr psa a jedinci s průkazem původu

Člověk, který si pořizuje psa, velmi často bojuje s rozhodnutím, zda si pořídit čistokrevného psa s průkazem původu (PP) nebo křížence, u kterého nikdo neví, jaký pes ze štěněte vyrostе – jakou bude mít povahu. Psi s průkazem původu mají sepsaný standard plemene, a tak víme, jaký charakter bude mít pes v dospělosti, tím pádem si můžeme bez obav zvolit psa do rodiny, hlídače na zahradu, nebo sportovce. (Tichá, 2010, s. 49)

„Průkaz původu je nezaměnitelný a neprodejný doklad o původu jedince, vystavený na formuláři uznaném FCI a označeném znakem FCI a ČMKU. Obsahuje nutné identifikační údaje o psu/feně (název a značku FCI, plemeno, pohlaví, jméno včetně názvu chovatelské stanice, datum narození, značku plemenné knihy, která ho vydala, číslo zápisu, tetovací číslo nebo kód čipu, zbarvení a druh srsti, jméno chovatele, jeho adresu a podpis, potvrzení plemenné knihy), dále výsledky výstav, změny majitelů, výsledky zkoušek, vysvětlivky a poznámky, čtyři generace předků.“ (Horová, 2012, s. 211)

Při výběru psa do rodiny s dětmi je vhodné se zaměřit na vyrovnané a klidné plemeno, kterému nevadí hluk. Také je potřeba zvážit, zda do rodiny pořídit dospělého psa či štěně, které je potřeba vychovat a socializovat. Pokud se rodina rozhodne pro roztomilé štěňátko, je nutné vybrat zodpovědného chovatele s dobrou chovatelskou stanicí. Dospělý pes už bývá čistotný a jde snadno rozeznat jeho povaha. (Cutková, 2009, s 12-13)

4.3 Chovatelská stanice

„Chovatelská stanice (CHS) – právní vztah, který umožňuje majiteli chovné feny produkovat štěňata s průkazem původu. Majitelem chovatelské stanice smí být pouze právně způsobilá osoba. Její název je trvalou a nedílnou součástí jména jedince, přidělení jména chovatelské stanice je osobní a celoživotní. Název chovatelské stanice registruje ČMKU, schvaluje FCI.“ (Horová, 2012, s. 104)

Mezi podmínky pro zařazení do chovu patří hodnocení exteriéru psa, který se hodnotí na výstavách a bonitaci, u některých plemen to mohou být i výkonnostní zkoušky. Téměř všechna plemena musí mít zdravotní vyšetření na dědičné nemoci a choroby, jako je například dědičné onemocnění očí nebo dysplazie kyčelního kloubu.

Pokud jedinec některou z těchto podmínek nespĺňuje, není zařazen do chovu, tzn., že nemůžе mít štěňata s průkazem původu.³ (Tichá, 2010, s. 49-52)

---

³ Myslím si, že je tedy velmi důležité, aby byli chovní psi podrobně vyšetřováni na dědičné choroby a ti, kteří neodpovídají podmínkám, štěňata neměli, protože poté vzniká mnoho nemocných psů bez průkazu původu, kteří celý svůj život prožijí v nemoci, nehledě na to, že tito jedinci nemají zaručenou povahu, a tak jsou zcela nevhodní k malým dětem.

5 Volnočasové aktivity se psem vhodné pro děti a mládež

Zájmové přírodovědné činnosti vedou k prohloubení vědomostí o přírodě a rozvíjejí zájem o chovatelství. Velmi častou činností je pozorování přírody a procházky v ní, žáci mladšího školního věku si velmi často vytváří blízký vztah ke zvířatům, který se později mění v zájem o danou činnost, jako je například rybaření či včelaření. (Pávková, 2002, s. 95)

*„Čas trávený společně s pánem nebo s paničkou, i když je plný zábavy, má svůj hluboký smysl. Hra je školou života pro každé mládě, ať psí či lidské, a výcvikem tělesných, duševních i společenských schopností. Spojení člověka a psa se právě tím neustále posiluje a zlepšuje a vydatně přispívá ke zvyšování kvality života.“*⁴ (Wegmann, 2003, s. 9) Význam hry se psem je důležitý jak pro psa samotného, tak i pro člověka. Přináší psovi potěšení, fyzické i psychické uspokojení. Totéž platí i pro majitele, který si kromě potěšení osvojuje i poznatky nejen o sobě, ale i o svém psovi. (Wegmann, 2003, s. 12) Sondermann (2011 s. 12) také uvádí, že pes se hrou učí lépe rozumět lidské řeči a posunkům rukou, které lidé dělají často nevědomě, a tak se stává lépe ovladatelným a lépe se učí poslušnosti.

Děti a psi jsou velmi často spoluhráči a velmi dobří přátelé, ovšem i toto přátelství má svá pravidla. Velmi důležité je ujasnit si pozice v rodině. Malé dítě, asi do pěti let, považuje pes za štěně, proto je instinktivně chrání, zpravidla se vůči dítěti nezachová násilnický, ovšem může se stát, že pes bude malé dítě umravňovat. To se může projevit lehkým štípnutím. Proto je nutné, aby dítě už od útlého věku vědělo, že při odpočinku či jídle nemá psa rušit, nemá ho tahat za uši a ocas. (Wegmann, 2003, s. 13-14)

5.1 Výcvik psa pozitivní metodou

Každý pes se učí jinak, reaguje jiným způsobem. Při pozitivním tréninku má pes radost z práce, nedochází při něm k nechtěnému stresu, který trénink a pokroky zpomaluje. Pozitivní motivace je tedy velmi efektivní způsob, jak psa něčemu naučit. Avšak neznamená to, že by nežádoucí chování psa nemělo následky. Platí, že na chybné chování musí psovod zareagovat vždy stejně. I odměny jsou různé, na některého psa platí hračka, na jiného potrava či pohlazení. (Spona, 2017, s. 16) Jako trest můžeme použít například odebrání oblíbené hračky nebo se můžeme na psa zlobit, kárat ho. V obou případech jde o něco, o co pes nestojí. (Spona, 2017, s. 18) Při tréninku pozitivní motivací je důležité najít psovi správnou odměnu a trest a obojí samozřejmě používat s mírou. (Spona, 2017, s. 16)

I přes to, že v současné době je spousta teorií na výcvik psů, podstata je stále stejná jako u klasického podmiňování podle Pavlova. U klasického podmiňování je signál nebo

---

⁴ Dle mých zkušeností musíme při výběru aktivit dbát na fyzické možnosti každého plemene i každého jedince, stáří psa a zkušenosti psovoda. Ovšem myslím si, že by mělo vždy platit, že jde o zábavu a pobavení obou – člověka i psa.

podmět propojen s určitou reakcí. Nejprve pes dostává nějaký podnět nebo signál a následně přichází jeho reakce. Příkladem může být povel „sedni“, který se pes právě učí. Pokaždé, když psovod vidí, že si chce pes sednout, dá mu povel a odmění ho pamlskem, hračkou či pohlazením. Pes si tak spojí slovní povel či posunek ruky s reakcí, kterou udělá – sedne si. Ovšem aby si pes spojil signál/podnět se svou reakcí, musí být signál/podnět ve chvíli žádoucího chování psa nebo může signál/podnět předcházet žádoucímu chování psa, avšak maximálně 2 sekundy. Pokud psa za nějaké chování odměníme, bude toto chování opakovat častěji a naopak, pokud ho potrestáme, chování časem vymizí. (Spona, 2017, s. 16-18)

Jako předchůdce odměny se může použít i klikr,⁵ tedy něco, co představuje příslib odměny. Kliknutí klikrem nenahrazuje odměnu samotnou, ale signalizuje to, že odměna přijde. To znamená, že pokud pes udělá žádoucí cvik, nejprve klikneme a až poté sáhneme do kapsy pro odměnu ve formě pamlsku či hračky. Použití klikru má spousty výhod, jako je správnost a rychlost načasování (psovod nemusí sahat do kapsy pro odměnu). Klikr lze použít i na dálku jinou osobou, navíc se pes učí sebekontrolé - je nucen po kliknutí čekat na pamlsk. (Spona, 2017, s. 24-25)

5.2 Agility

„Výchovná a sportovní hra, jež umožňuje psům snadnější zařazení do společnosti. Kynologický sport, při kterém pes překonává na hlasový nebo pokynový povel psovoda různé druhy překážek uspořádaných do parkúru. Tato kynologická disciplína je otevřená pro všechny psy.“ (Horová, 2012, s. 6)

Agility rozvíjí jak obratnost, tak i zdatnost u člověka i psa a pomáhá vytvořit souhru dvojice. Také je ideální pro získání sebedůvěry a rychlé reakce psa. (Wegmann, 2003, s. 123)

„Hlavním cílem tohoto sportu je dosáhnout lepší spolupráce a komunikace mezi psem a jeho psovodem a skloubit přesné překonávání překážek s rychlostí, která plyne ze sebejistoty a důvěry.“ (Psí Akademie Dance and Jump, [b.r.]

Jde o poměrně nový sport, který se poprvé objevil v roce 1977 na Cruftově výstavě v Londýně (největší psí výstavě na světě) a byl inspirovaný koňským parkurem. Netrvalo dlouho a agility si získaly oblibu a tento sport se rozšířil do všech koutů světa. V roce 1991 byla poprvé zpracována pravidla od FCI, k jejich přepracování došlo ještě v roce 1996. Na parkuru nejsou žádné předepsané povely, ovšem psovod povel může použít jen jednou a nesmí ho opakovat. (Wegmann, 2003, s. 123)

Nejvhodnější plemena pro tento sport jsou pohybliví, hbití a zdatní psi jako je například šeltie, border kolie či belgický ovčák. Pokud ovšem nemá jedinec velké závodní

---

⁵ Klikr – ve většině případů se jedná o plastovou výcvikovou pomůcku, jejíž součástí je kovový plíšek, který při zmáčknutí vydává zvuk kliknutí.

ambice, může parkur běhat jakýkoliv zdravý pes. Průkaz původu potřebuje pes pouze ve vrcholových světových závodech, proto není problém si na tento sport vybrat i křížence. (Wegmann, 2003, s. 124)

Parkur u psů bývá zpravidla dlouhý 100 až 200 metrů a obsahuje 15-22 překážek. Některé překážky jsou skokové (skok daleký), zónové (áčko), probíhající (tunel). Všechny překážky musí pes překonávat dobrovolně, nemá vodítko ani obojek. Jsou dva základní typy parkurů – agility a jumping. Agility obsahují všechny překážky a mají tři obtížnosti, které jsou nazývány Agility 1 (A1), Agility 2 (A2) a Agility 3 (A3). Druhým typem je jumping, ve kterém chybí zónové překážky (překážky s barevnou vyznačenou zónou, na kterou musí pes šlápnout). Stejně jako agility je i tento typ rozdělen do tří kategorií. Před prvním závodem je pes přeměřen v jeho kohoutkové výšce a zařazen do příslušné kategorie:

- small (psi s kohoutkovou výškou do 34,99 cm), označováno zkratkou S
- medium (psi od 35 do 42,99 cm), označováno zkratkou M
- large (psi od 43 cm výše), označováno zkratkou L

Dle kohoutkové výšky psa je upravena i výška překážek na parkuru. (Pší Akademie Dance and Jump, [b.r.]

5.3 Canicross

„Terénní sport se psem, kdy je jeden (nebo více psů) napojen lanem na běžce – vůdce. Je populární zejména v Evropě. Pes by měl zvládat povelů doleva, doprava, stůj a samozřejmě mít základní tažnou průpravu. Lano je opatřeno amortizérem, který tlumí nárazy a chrání páteř běžce i psa. Běžec je opásán speciálním sedákem, který přenáší sílu psa. Canicross je příbuzný zimním sportům jako je skijöring a bikejöring.“ (Horová, 2012, s. 45)

Canicross je sport, ve kterém má pes speciální postroj, kterým je připoután k běžci lanem s amortizérem – pružným vodítkem. Pes běží před běžcem a svou tažnou silou udává běžci rychlost. Je to vynikající způsob, jak začít běhat a není divu, že tento sport je velmi oblíbený, je pohodlný jak pro běžce, který má volné ruce, tak i pro psa. (Salačová a Šrolerová, 2018, s. 6)

Běhat lze s každým psem, ovšem některá plemena jsou rychlejší, silnější a mají větší chuť do práce. To mohou být například maďarští ohaři nebo ovčácká plemena. (Cipro et al., 2017, s. 12)

5.4 Dogdancing

„Pší sport, který není omezen ani věkově ani velikostně. Tančit mohou děti i dospělí, psi čistokrevní i kříženci.“ (Horová, 2012, s. 66)

Dogdancing, neboli tanec se psem, je disciplína určená pro všechny psy i psovody. Koncem 80. let 20. století se začal rozvíjet tento dnes už velmi populární sport, který vychází z poslušnosti, konkrétně z chůze u nohy za doprovodu hudby. Od roku 2000 se v ČR pořádají každoročně mistrovství, a to pro mládež i pro dospělé. Tanec se psem si zakládá na vzájemné spolupráci a souladu. Velmi důležitý je v tomto sportu výcvik, který začíná poslušností a postupně se přidávají cviky, počínaje těmi jednoduššími až po ty složité. Ovšem celý trénink musí být založený na pobavení obou z týmu. První cvičení trvají pouze pár minut, pes se v nich učí reagovat na gesta, hlas a pohyby psovoda, až poté je vhodné začít učit psa různé cviky (Wegmann, 2003 s. 137-139).

Dogdancingové zkoušky můžeme rozdělit do čtyř divizí:

- musical dressage (MD)
- heelwork to music (HtM)
- freestyle (F)
- dances with dogs (DwD).

Zkoušky mají tři úrovně, tzn., že tým může složit až 12 zkoušek. Závody mají pouze dvě divize, a to Heelwork to Music a Freestyle, soutěží se ve dvou výkonnostních stupních – začátečníci a pokročilí. Taneční sestava by měla zdůraznit vztah mezi psovodem a psem, přičemž psovod ani pes nesmí být ohroženi. (Dog Dancing Club Czech Republic, [b.r.]

5.5 Dogtrekking

„Psí sport, při kterém majitel a jeho pes překonávají pěšky dlouhé vzdálenosti – většinou na etapy delší než 100 km s bivakováním v přírodě.“ (Horová, 2012, s. 67)

Dogtrekking je vytrvalostní sport, ve kterém jsou překonávány časové a vzdálenostní limity. Nejkratší vzdálenost, kterou spolu musí pes a psovod překonat je 80 km, ovšem většina tratí je dlouhých 100 km a více. Psovodi již na začátku trasy podepisují prohlášení, kterým souhlasí s tím, že zvolenou vzdálenost půjdou dobrovolně a na vlastní nebezpečí, také potvrzují to, že jsou zodpovědni za svého psa. (Dogtrekking, [b.r.]

Rozdělení kategorií je prosté – na muže a ženy. Další dělení je dle věku:

- muži do 40 let
- muži nad 40 let
- ženy do 35 let
- ženy nad 35 let

Účastníci mladší 18 let (15-18 let) musí mít podpis zákonného zástupce, aby se mohli akce zúčastnit. (Dogtrekking, [b.r.]

Na trase se mohou nacházet kontrolní body, které musí psovod najít a označit, také musí mít dostatečné množství vody a potravy pro psa. Pokud psovod startuje s více psy, musí mít dostatek vody pro více psů a každý pes musí mít vlastní misku. Pes musí celou trať absolvovat „po svých“ a na postroji a vodítku, které může mít psovod kolem pasu nebo v ruce (Dogtrekking, [b.r.])

I přes to, že se může zdát, že tento kynologický sport je pouze pro dospělé, opak je pravdou. Ročně se pořádají desítky neoficiálních závodů, kterých se můžou účastnit celé rodiny. Například 4. ročník Dogtrekkingových hrátek, který se konal 7. září 2019 v Českém ráji, měl tři trasy. Nejkratší měla 14 km, střední 22 km a obtížná 37 km. Podmínky účasti jsou ovšem podobné jako u oficiálních závodů – psovod musí mít určité množství vody pro sebe i psa, případně krmnou dávku, pes musí být po celou dobu na vodítku. Účastníci mladší 15 let se mohou účastnit pouze za doprovodu plnoleté osoby (Dogtrekkingové hrátky, [b.r.])

5.6 Dogfrisbee

„Psí sport; frisbee (létající talíř) může být vyroben z tvrdého nylonu, polyuretanu, tvrzené gumy nebo látky a pružné trubičky. V dogfrisbee se soutěží v několika disciplínách, nejatraktivnější je freestyle, kdy tým předvádí akrobatické prvky, při kterých pes chytá hozené disky. Pes se přitom odráží od těla psovoda, přeskakuje ho či dělá ve vzduchu salta.“ (Horová, 2012, s. 67)

Tento sport je vhodný pro každého zdravého a hravého psa. V podstatě jde o chytání disku ve vzduchu. Dogfrisbee má původ v USA, kde v roce 1974 student Alex Stein o přestávce baseballového zápasu házel na hřišti svému psovi disk. I přes to, že sklídl bouřlivý potlesk diváků, policie ho ihned po skončení zatkla. Ovšem dal tak světu zárodek nového sportu. Již v roce 1975 se totiž konalo první mistrovství světa v dogfrisbee.

V tomto sportu opět tvoří psovod a pes tým, který musí spolupracovat. Psovod musí vždy zvolit vhodný disk, který psa nezraní, proto by měl splňovat tyto podmínky: měl by být měkký se zaoblenými okraji, neměl by být těžší než 145 gramů a měl by mít vyvýšený střed (to dodá disku stabilitu). Průměr disku se určuje dle velikosti psa. (Actun, 2018, s. 12-16)

Dogfrisbee má dvě kategorie, a to minidistance a freestyle. V minidistance je cílem získat co nejvíce bodů za chycené disky psem, hodnotí se i vzdálenost hodů. Využít se může celá hrací plocha, ovšem hraje se pouze s jedním diskem. V kategorii freestyle se může použít 5 – 10 disků a celá sestava se předvádí na hudbu.

Rozhodčí hodnotí většinou 4 kritéria dogfrisbee a to:

- pes (schopnosti psa, jako je tělesná zdatnost či sledování disku)
- hody (přesnost a kvalita hodu, hodnotí se též obtížnost)
- tým (spolupráce člověka a psa, plynulost a obtížnost sestavy)

- celkový dojem

Poměrně zřídka se pořádá ještě longdistance, kde je cílem hodit co nejdále. Body se udělují pouze za hody, které pes chytne (Actun, 2018, s. 80-82)

5.7 Junior handling/mladý vystavovatel

„Soutěž pořádaná na všech úrovních výstav psů, která je považovaná za přípravu budoucího vystavovatele. Hodnotí se předvedení psa, nikoli jeho kvalita. Soutěžit lze i se psem, který nebyl na daný výstavě posouzen.“ (Horová, 2012, s. 161)

Mladý vystavovatel (handler) je soutěž, které se mohou účastnit dívky a chlapci do 18 let. Na výstavě mohou předvádět svého, ale i vypůjčeného psa či fenu. Při této výstavě se neposuzuje exteriér psa, nýbrž způsob předvedení a s tím spojená spolupráce psovoda – handlera a psa. (Čermáková & Šusta, 2019, s. 106-107)

Mladí handleři mohou soutěžit ve dvou kategoriích:

- od 9 do 13 let
- od 13 do 18 let

Rozhodčí posuzuje zejména soulad mezi vystavovatelem a psem po celou dobu vystavování (fyzické trestání znamená okamžitou diskvalifikaci), správné výstavní předvedení včetně zvyklostí pro dané vystavované plemeno a ukázky chrupu. Dále posuzuje, zda má vystavovatel stále pod kontrolou svého psa a zda psa slovně povzbuzuje. V neposlední řadě musí být děvče nebo chlapec schopno odpovědět na základní otázky ohledně psa, jako je věk, plemeno nebo původ psa. I oblečení má svá pravidla. Musí být formální, ovšem ne příliš elegantní ani ležérní. (Čermáková & Šusta, 2019, s. 106-107)

5.8 Obedience

Obedience se velmi často přezdívá vysoká škola psí poslušnosti. Poslušnost je určitý prvek, který vyžaduje každý majitel svého psa, bez ohledu na plemeno. K základním povelům patří, například sedni, lehni a zůstaň. Tyto povely musí pes ovládat už před tím, než se svým psovodem navštíví cvičiště. V tomto sportu mohou být úspěšní jen ti psi, kteří pracují přesně. Chůze u nohy se musí nejenom provádět přesně, ale je na ni i vidět soulad člověka a psa. Tento kynologický sport není jen sportem, je užitečný při každodenních procházkách a soužití se psem. (Wegmann, 2003, s. 130)

Soutěží se v kategoriích podle obtížnosti a to jsou: OB-Z, OB1, OB2, OB3. Každá třída obsahuje 10 cviků, které se ovšem liší dle obtížnosti. Cviky jsou vybrány tak, aby celkově prověřily schopnosti psa, jako je pozornost, schopnost v klidu zůstat na místě, a to i v případě jiných psů, rychlost reakce na povely, schopnost pracovat na větší vzdálenost od psovoda. (Stemmerová, 2012, s. 12)

„Obedience klade na první místo pozitivní vztah mezi člověkem a psem, což by mělo být z výkonu patrné. (Stemmerová, 2012, s. 11)

5.9 Nosework a psí hlavolamy

Nosework nebo také „práce nosem“ je název poměrně nového kynologického sportu, který vychází z jedné z nejpřirozenějších psích schopností – čichu. Celý tento sport je založený na vyhledávání pachu (stejně jako vyhledávají například policejní či vojenští psi). Poprvé se objevil v roce 2009 v USA, do ČR se dostal až v roce 2014, kdy se u nás konaly první semináře. V ČR se jako vzorky používají nejčastěji pomerančová kůra (čerstvá i sušená) a celá skořice. Tyto suroviny jsou pro všechny běžně dostupné. Nehodnotí se zde čas, ani body, pes může být klidně vysloužilý senior. Psovod může být začátečník i zkušený kynolog. K trénování je zapotřebí jen malého prostoru doma, na zahradě či procházce. Proto je tato aktivita vhodná opravdu pro všechny. (Čučeje.cz, ©2017-2018)

„Hlavolamy jsou skvělý způsob, jak psa zabavit v deštivém počasí, když má pes klidový režim, nebo prostě jen tak. Jsou taky skvělým nástrojem ke zvýšení sebevědomí psa. Mimo jiné hlavolamy především podporují čichání, což psy přirozeně zklidňuje. Je to pro ně jakási odpočinková aktivita, něco jako je pro lidi sledování televize nebo čtení knihy.“ (Pesweb.cz, ©2017)

Mezi základní pravidla hlavolamu patří zejména to, aby byly stupně obtížnosti dávány psovi postupně. Také nesmíme zapomenout na to, že cílem hlavolamu je psa uklidnit a zvednout mu sebevědomí a toho nemůžeme dosáhnout, pokud zvolíme moc těžký hlavolam. Je tedy nutné postupovat po malých krůčcích. Také bychom psovi neměli pomáhat, na všechno by měl přijít sám. Dále je zapotřebí naučit psa, aby počkal, než psovod hlavolam připraví a začal ho řešit až na psovodův povel. I ukončení má svá pravidla. Konec si vždy určuje pes, a to pohledem na psovoda. (Pesweb.cz, ©2017)

6 Volnočasové aktivity se psy ve vybraných zemích

Perfect-fit uvádí, že pokud člověk tráví čas se svým psem na gauči, měl by i stejné množství času strávit přiměřeným fyzickým cvičením se psem, které je přiměřené jeho věku, rase, osobnosti a psychické kondici. Je důležité ho udržet v mentální stabilitě a fyzické kondici v průběhu jeho celého života. (Perfect-fit, [b.r.]

Je velké množství psích sportů, které jsou podporovány ve Velké Británii. Každý z nich nabízí různé výchovy jak pro člověka, tak pro psa, ale také vyžadují určitou zručnost a schopnost. V této zemi také velmi rychle narůstá nabídka výcviku psích sportů v tzv. psích školách. Mezi nejoblíbenější aktivity se psy patří agility, canicross, bikejoring,⁶ obedience, flyball.⁷ (Perfect-fit [b.r.]

V USA je nejoblíbenějším psím sportem agility, dogdancing, výstavy, dogfrisbee, dockdiving,⁸ flyball, pasení stáda,⁹ coursing¹⁰ a obedience. (Thesprucepets, [b.r.]

Oproti tomu v Austrálii je nejoblíbenější psí aktivitou dockdiving, dále treibball,¹¹ agility, flyball, pasení stáda. (Dogslife, ©2014)

U nás, v České republice je pořadí oblíbenosti opět trochu jiné. Na prvním se nachází opět agility, ale následuje flyball, dogfrisbee, dogdancing, obedience, canicross a dogtrekking. (Nová, ©2017)

Ve všech zemích se v žebříčcích nachází oblíbená aktivita agility. Tento sport má i své juniorské mistrovství Evropy, které se jmenuje The Junior Open Agility World

---

⁶ „Psí sport, patřící mezi sport psích spřežení. Psovod jede na kole a pes běží před ním v postroji, přičemž s cyklistou (příp. kolem) je spojen přes bederní pás cyklisty odpruženým tažným lanem, tzv. Skijöringovou šňůrou. Pes musí ovládat povely: zahni doleva, zahni doprava, stůj, vpřed, otočit apod.“ (Horová, 2012, s.34)

⁷ „Druh kolektivního psího sportu, při kterém záleží na rychlosti, pohyblivosti a taktice. Soutěží vždy dvě družstva mezi sebou. Úkolem psů je co nejrychleji přeskočit čtyři nízké překážky, výška překážek pro celé družstvo závisí na kohoutkové výšce nejmenšího startujícího psa v družstvu – nikoliv náhradníka – minus 12,5 cm, zaokrouhleno směrem dolů na násobky 2,5 cm (např. 37,4 cm se zaokrouhlí na 35 cm). Psi chytí míček, který si sami uvolnili došlapem na pedálový mechanismus speciálního boxu a s míčkem vyběhnou zpět přes překážky do cíle. Vyhrává družstvo, které je nejrychlejší. Flyball se skládá ze dvou jeden metr širokých parkůrů, postavených v odstupeu nejméně tři a nejvíce šest metrů. Start a cíl jsou v jedné linii.“ (Horová, 2012, s.81)

⁸ Také znám jako dock jumping je psí sport, ve kterém psi soutěží ve skoku do výšky a dálky z mola do vody. (Wikipedia, [b.r.]

⁹ „Součást výcviku pasteveckého psa. Pes má přihnát ke stádu odbíhající zvířata, zrychlit pohyb stáda a udržovat je v požadovaném směru. Při pasení zvířat je často nutné zabránit jim ve vstupu na nežádoucí plochy a k vodě, při hnaní po komunikaci udržet její polovinu pro provoz.“ (Horová, 2012, s.188)

¹⁰ „Kynologický sport, terénní dostih na neupravené trati. Obvykle při něm běží dva (případně tři) psi, jejichž úkolem je účinně spolupracovat při imitovaném lovu zajíce v přírodě. Nehodnotí se pouze rychlost, ale také hbitost, obratnost, vytrvalost a zdatnost psa a jeho schopnost dobře zdolávat náročný terén. Psi se vypouštějí z ruky, nikoliv ze startovacích boxů jako při klasických dostizích.“ (Horová, 2012, s.52)

¹¹ „Psí sport, jehož cílem je dopravit 8 gymnastických míčů uspořádaných ve tvaru trojúhelníku do brány v co nejkratším čase. Psovod vysílá psa a naviguje ho na dálku z brány. Jako první musí být do brány dokutálený cípový míč – nejvzdálenější od brány. Psovod může psa navigovat pouze slovně, ale za každý další vyslovený povel se týmu strhávají body. Počet získaných bodů také závisí na čase, během kterého pes dopraví všech 8 míčů do brány. Psovod může psovi pomáhat hůlkou, kterou drží v ruce, ale nevzdálit se přitom z brány, může míč postrčit nebo urovnat dokutálené míče v bráně, aby byl prostor pro další. Nejčastěji se používají gymnastické balony s ø55-65 cm, mohou se však používat i menší nebo větší, podle velikosti psa. Pes by měl míče kutálet především čenichem.“ (Horová, 2012, s.270)

Championships, které se bude konat v roce 2020 ve Finsku, kde je agility uznávaným sportem. Z toho důvodu budou psi a jejich psovodi náhodně vybíráni a testováni na užívání drog a dopingu. Tato soutěž je uznávaná Mezinárodní kynologickou federací. (Ykc, ©2020)

Praktická část

7 Cíle volnočasového kynologického kroužku pro děti a mládež

Cílem této bakalářské práce bylo navrhnout, realizovat a vyhodnotit volnočasové aktivity v kynologickém kroužku (volnočasový program pro děti a mládež).

Byly zvoleny následující dílčí cíle:

Dílčí cíle pro celý kroužek:

- C1: prohloubit vztah dítěte a psa
- C2: zdokonalit a rozšířit znalosti o každodenní péči o psa
- C3: předat základní informace o aktivitách pro psy, které se následně realizují a děti je budou schopny dále aplikovat na další (případně své) psy
- C4: ukázat dětem, že pobyt na čerstvém vzduchu se dá smysluplně využít a zvýšit tak jejich chuť trávit čas venku

Dílčí cíle pro jednotlivce:

- CI.: odstranit částečný strach ze psů, který se pravděpodobně vytvořil již v raném věku (Matěj)
- CII.: prohloubit znalost psích aktivit a význam psů s průkazem původu (Dominik)
- CIII.: rozšířit znalosti o péči o psa (Liduška, Zuzka)
- CIV.: seznámit s psími aktivitami (Dominik, Honza, Ema)

Kroužek navštěvovalo celkem 6 dětí, z toho 3 chlapci a 3 dívky. Nejmladšímu chlapci, Matějovi, bylo šest let a navštěvoval první třídu. Naopak nejstaršímu Dominikovi bylo devatenáct let a připravoval se na maturitu, byl tedy v posledním ročníku střední školy. Dále kroužek navštěvovaly dvě sedmileté děti Zuzka a Honzík, kteří navštěvovali druhou třídu. Dvěma posledním dívkám bylo osm let, Liduška, a dvanáct let, Ema. Liduška navštěvovala taktéž druhou třídu, Ema šestou třídu.

Z celkových 10 lekcí se 8 odehrálo venku, na volně přístupném kynologickém hřišti, které se nachází ve Vratislavicích nad Nisou, a 2 lekce se konaly v bytě autorky bakalářské práce.

Vyhodnocení deseti lekcí kroužku proběhlo po skončení poslední lekce společně s rodiči, kteří byli požádáni o vyplnění krátkého dotazníku, kde se ptáme jak na názor rodičů, tak i na názor účastníků – dětí. S odstupem měsíce jsme udělali ještě krátký rozhovor se třemi rodiči a Dominikem.

8 Kynologický kroužek a jeho činnost

V úvodu by bylo vhodné zmínit, že všechny děti, které kroužek absolvovaly, doma psa nemají, avšak rodiče uvažují o jeho koupi. Pro praktickou část bakalářské práce jsme tedy použili naše dvě feny plemene kavalír king charles španěl, které jsou velmi sportovně založené, povahově vyrovnané a odpovídají standardu plemene. Před uskutečněním praktické části a oslovení rodičů dětí jsem absolvovala s fenami canisterapeutické zkoušky, aby měli rodiče jistotu, že feny jsou opravdu povahově vyrovnané, vhodné k dětem a nemusí se o ně strachovat. Zkoušky samozřejmě obě feny úspěšně splnily.

Volnočasový kynologický kroužek se konal od konce října 2019 do konce února 2020, vždy v předem domluveném termínu. Časová dotace byla zvolena vždy 60 minut, s výjimkou dogtrekkingu, na který bylo vyhrazeno 150 minut. Původní myšlenka byla ta, že by se kroužek konal vždy jeden den v týdnu, ve středu, ale vzhledem k častým nemocem to nebylo možné a často se musel termín konání po dohodě upravit. Níže popisujeme, jak jsme postupovali při tvorbě programu, dále popisujeme cílovou skupinu, pro kterou byl kroužek navrhnout, prostředí, kde se lekce odehrávaly.

V prvotní fázi byli rodiče požádáni o vyplnění krátkého dotazníku, podle kterého jsme sestavovali následující program. Dotazník se skládal ze sedmi otázek, na které bylo možno ve čtyřech otázkách odpovědět na dichotomické škále (ano, ne), dvě otázky byly otevřené. V jedné otázce byla využita škála trichotomická (ano, ne, nevím), a výběrová otázka (běžná a každodenní péče o psa, odstranění nevhodné reakce na psa ...), u této otázky byla možnost výběru více odpovědí. U všech připravených otázek je dostatek volného místa pro případné další vyjádření.

O kroužek projevil zájem i jeden devatenáctiletý hoch, který dotazník vyplňoval sám, a docházení do kroužku bylo čistě z jeho iniciativy,¹² rodiče v tomto případě nezasahovali.

Obdobný dotazník jsme měli připravený i na poslední hodinu kroužku. Před sestavením dotazníku jsme prostudovali literaturu od M. Chrásky s názvem *Metody pedagogického výzkumu* (2007), ovšem dotazníky byly sestaveny tak, aby nám byly nápomocny při tvorbě programu kroužku.

Úvodní dotazník se skládal z těchto otázek:

- 1) Jaký je věk Vašeho dítěte?

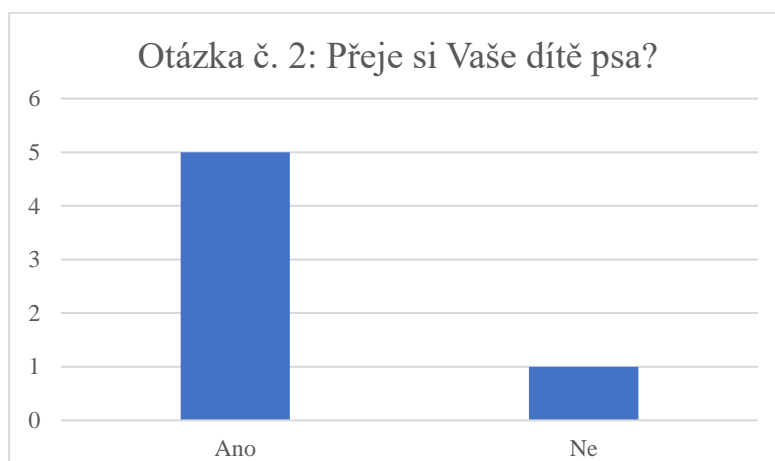
¹² Již předem jsem Dominika upozorňovala, že kroužek budou navštěvovat převážně mladší děti, ovšem i tak jeho zájem trval. Jeho cílem bylo získat základní informace před koupí psa. Během našeho rozhovoru, který proběhl ještě před začátkem kroužku, jsme se domluvili, že bude moje „pravá ruka“ v hodinách kroužku.

- 2) Přeje si Vaše dítě psa?
- 3) Má účastník kroužku již nějaké předchozí zkušenosti se psy?
- 4) Uvažujete o tom, že svému dítěti psa koupíte?
- 5) Máte obavu, že se dítě o psa nezvládne správně postarat, nebo časem ztratí zájem?
- 6) Pokud se pro koupi psa rozhodnete, budete uvažovat o docházení do kynologického kroužku/na kynologické cvičiště?
- 7) Jaké je Vaše očekávání od kroužku? V jaké oblasti kynologie byste chtěli děti vzdělávat?

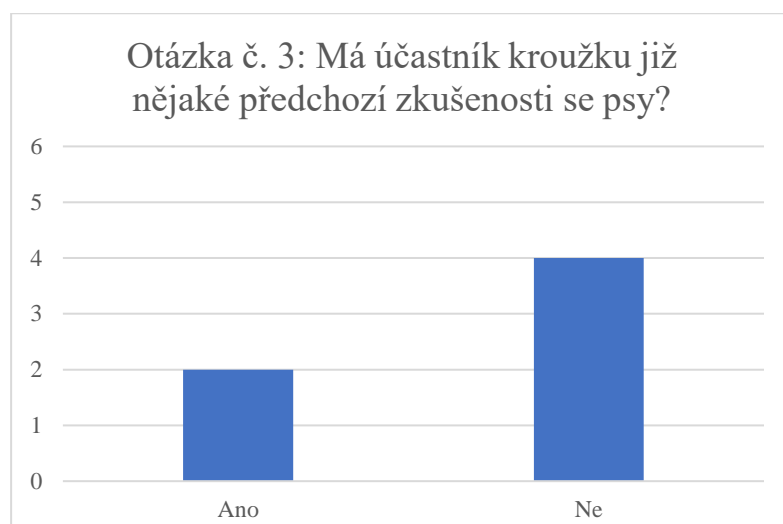
Pomocí dotazníků jsme se dozvěděli věk dítěte a další potřebné informace, které byly nezbytné pro další postup v praktické části bakalářské práce, v níže uvedených grafech jsou zpracovány získané odpovědi z úvodních dotazníků.

Graf 1: věk účastníků kroužku

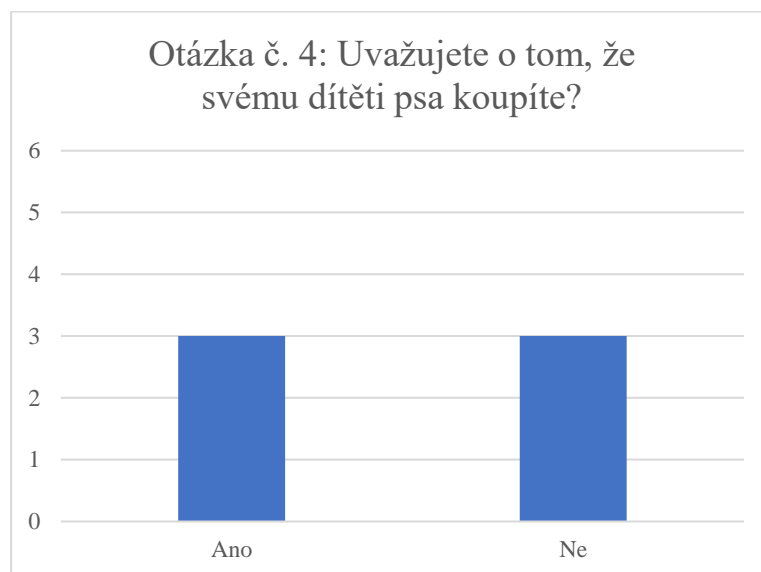

Graf 2: děti přející si mít psa

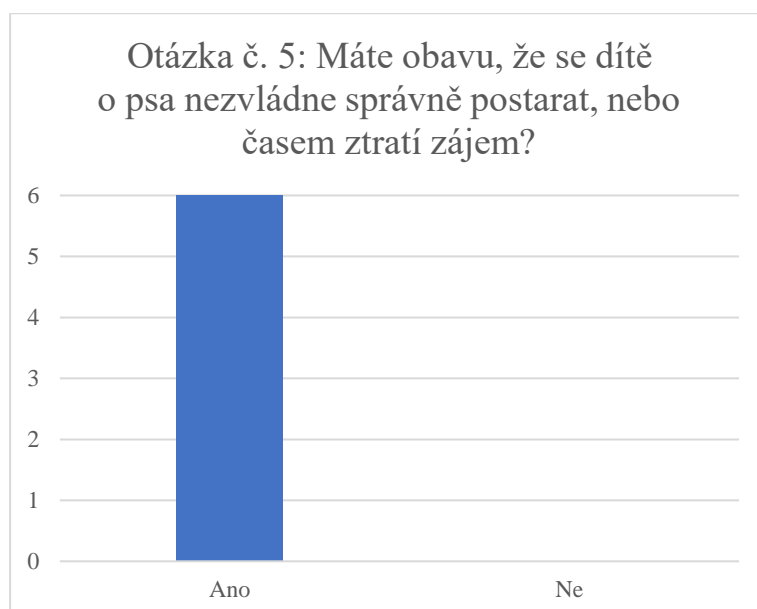

Graf 3: praktické zkušenosti se psy

U této otázky byl prostor i pro vyjádření rodičů, jaké zkušenosti dítě má – v prvním případě šlo o psa u babičky, kterého dítě mělo možnost venčit a trávit s ním čas. Ve druhém případě se jednalo o rodinného psa, který je už ovšem starší a stejně jako v prvním případě se jednalo převážně o zkušenost s venčením, ale základní kynologickou zkušenost jistě tito psi poskytl.

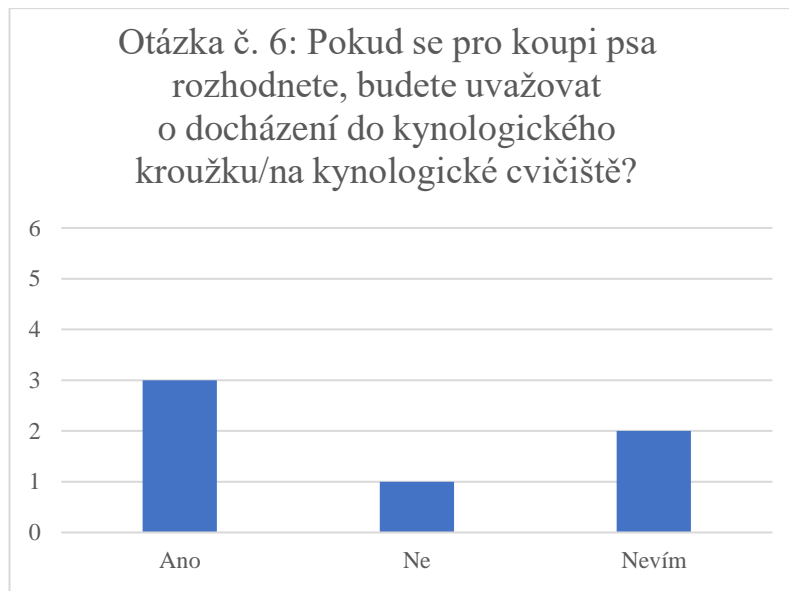

Graf 4: zamýšlení rodičů nad koupí psa

Graf 5: obavy rodičů - ztracení zájmu o psa

Opět zde byl dostatek vyhrazeného prostoru pro další komentář. Většina odpovědí se shodovala na tom, že se obává ztráty zájmu, a to zejména po tom, v co pes vyrostе – tato informace byla uvedena dokonce ve 4 dotaznících. Ve dvou dotaznících se také objevila poznámka z obavy, že si dítě najde jiný zájem. Pouze v jednom případě byla zmíněna obava o správnou starost o psa.

Graf 6: zájem o následné docházení do kynologického kroužku/kynologické cvičiště

Graf 7: očekávání – aktivity kynologického kroužku

U této otázky byla poznámka, že je možnost vybrat více odpovědí, také zde byl prostor pro další vyjádření, ve kterém se objevila poznámka k nevhodné reakci psům – částečná obava ze psů (skákání, krádež jídla). V kategorii ostatní byl jmenován ještě správný kontakt/výcvik, komunikace se psem.

8.1 Cílová skupina

Program byl připravován pro heterogenní skupinu dětí a mládeže. „Podle Úmluvy o právech dítěte je dítětem jedinec mladší 18 let a mládež je u nás označována věková skupina 18-26 let.“ (Pávková 2002, s. 13). Skupina byla tedy věkově rozdílná, a to od 6 do 19 let. Později, v průběhu kroužku jsme se také dozvěděli, z jakého prostředí jedinci pochází – část žije v panelovém domě, část v domě se zahradou. Pravděpodobně i toto prostředí má vliv na to, jak se děti i rodiče k pořízení psa do domácnosti staví.

Kroužek navštěvovalo 6 dětí, z toho 3 chlapci a 3 dívky. Nejmladšímu chlapci (Matějovi) bylo šest let, naopak nejstaršímu (Dominikovi) bylo devatenáct let. Dále kroužek navštěvovaly dvě sedmileté děti (Zuzka, a Honzík). Dvou posledním dívkám bylo osm let (Liduška) a dvanáct let (Ema).

Skupina se nejdříve neznala, poprvé se setkala až na první lekci. Ovšem Matěj a Honzík jsou bratrové, Liduška a Ema jsou sestry. Všechny účastníky jsem již před konáním kroužku částečně znala a setkala se s nimi.

Při tvorbě programu a jednotlivých lekcí bylo zohledněno to, že skupina se dříve nikdy nesešla a je věkově různorodá. Většina aktivit nevyžadovala užší spolupráci skupiny, spíše spolupráci jednotlivce a psa. Také byly zohledněny předchozí kynologické zkušenosti a fakt, že některé děti se mohou psů bát.

8.2 Prostředí

Prostředí, ve kterém kroužek probíhal, bylo hned několik. První, úvodní hodina, se odehrála v klidném domácím prostředí za přítomnosti psů, které jsme pro náš program použili. Následující hodiny se již většinou odehrávaly venku, ovšem každá hodina byla zaměřena na jinou aktivitu, a tak si vyžadovala jiné prostředí. Během 10 lekcí jsme navštívili veřejné cvičiště pro psy, zahradu našeho domu, louku nebo třeba Ještěd. Veřejné cvičiště, kde se konala většina aktivit, se nachází ve Vratislavicích nad Nisou. Vybrané prostředí se odvíjelo od aktivit, které jsme na danou hodinu připravili. Také jsme zohlednili zkušenosti, které jsme načerpali již před zahájením bakalářské práce, aby bylo prostředí co nejvíce komfortní jak pro účastníky, tak pro psy. Na místo konání (pokud bylo vzdálené) děti dovezli rodiče, a následně si je po skončení lekce vyzvedli.

Z celkových 10 lekcí se 8 odehrálo venku, 2 v bytě. Hlavním důvodem využití bytu bylo nepříznivé, sychravé počasí.

9 Program kynologického kroužku

Po domluvě s rodiči a získání základních informací z dotazníku, který nám již před začátkem kroužku vyplnili, jsme mohli sestavit vhodný program pro děti. V dotazníku jsme se tázali na 7 otázek, které nám pomohly sestavit program kroužku tak, aby byl co nejvíce přínosný jak pro děti, tak pro rodiče.

Po vyplnění dotazníku jsme měli zhruba měsíc na vyhodnocení dotazníku, přípravu programu a vymezení aktivit, kterým se budeme s dětmi věnovat. Z dotazníku jsme se dozvěděli nejenom věk účastníků, ale také to, co rodiče od kroužku očekávají a jaký mají děti vztah ke psům.

V následující kapitole podrobněji popíšeme program, který jsme navrhli a realizovali. U každé z aktivit popisujeme prostředí, které jsme ke konání aktivity zvolili, pomůcky, kterých bylo zapotřebí, časovou dotaci a průběh celé lekce.

Nejprve uvádíme přehled jednotlivých aktivit, které následně podrobněji popíšeme.

Hodina	Základní informace o konání
1. hodina	Úvodní hodina - seznámení mezi dětmi, seznámení s fenami, které budou celý program absolvovat také. Základní informace o psech a o péči o ně (krmení, venčení, česání atd.), v závěru zmínka o aktivitách, které budou následovat.
2. hodina	Částečně teoretická hodina na téma pozitivní motivace, v druhé polovině hra s klikrem.
3. hodina	Prvky základní poslušnosti a obedience.
4. hodina	Junior handling (výstavní předvedení).
5. hodina	Nosework.
6. hodina	Dogtrekking a canicross.
7. hodina	Agility.
8. hodina	Dogdancing.
9. hodina	V první polovině dogfrisbee – pouze ukázka, házení si frisbee bez fen Ve druhé polovině krátká procházka s fenami.
10. hodina	Závěrečná hodina – ukázka chodu

	chovatelské stanice, co v ní můžeme najít, zhodnocení všech předešlých lekcí, zopakování důležitých informací, co jsme si v průběhu kroužku řekli, zopakování základní péče o psa. Diskuze o výběru vhodného psa.
--	---

Tabulka 1: přehled jednotlivých hodin

Na začátku každé hodiny proběhl krátký úvod o tom, co společně budeme dělat, jaký k tomu použijeme postup. Také jsme se tázali na jejich očekávání, čemu by se chtěli věnovat. Po získání této informace jsme mohli program ještě lehce upravit. Tato úprava ovšem musela být velmi rychlá a nesměla vyžadovat přípravu.

V závěru každé hodiny proběhla krátká reflexe, ve které jsme si zopakovali nejdůležitější věci, které jsme si v dané hodiny řekli. Také jsme se vždy tázali, jaká informace přišla účastníkům kroužku nejzajímavější nebo jaká část aktivity je nejvíce bavila a chtěli by si ji zopakovat.

10 Realizace programu kynologického kroužku

1. Hodina – každodenní péče o psa

Cíl: Seznámit účastníky kroužku s fenami, které se budou aktivit účastnit, seznámit účastníky mezi sebou a získat od nich informace, co již o chovu psů vědí. Tyto informace nadále rozšířit a obohatit formou diskuze. Dalším, menším cílem bylo ověřit si udržení pozornosti.

Podmínky: Ochota účastníků kroužku diskutovat a rozšiřovat si své znalosti, spolupracovat, nutnost odlišné komunikace s mladšími a staršími jedinci.

Prostředí: Kdekoli – vzhledem k chladnějšímu počasí jsme zvolili byt.

Časová dotace: 60 minut.

Pomůcky: Feny, hračky již známé fenám, ukázkové předměty – kartáče na vyčesání srsti, vodítko, obojek, misky, „cestovní taška“, pelíšek, cestovní „klec“, „pamlskovník“ včetně pamlsků.

Jak již uvádíme v přehledu aktivit, první hodina byla pojmuta jako seznamovací. Osobně jsme se sice s dětmi setkali již před konáním kroužku, ovšem děti se mezi sebou neznaly.

První hodina byla naplánována u autorky doma – v bytě, ze kterého je přímý vstup na zahradu, a tak mohlo proběhnout seznámení a „pohrání“ si s fenami venku, na čerstvém vzduchu. Poté jsme se přesunuli do bytu, kde jsme se začali s dětmi poznávat navzájem. Tázali jsme se, zda by uvítali nového člena domácnosti v podobě psa, zda si myslí, že je starost o psa náročná či naopak snadná, zda péče potřebuje určitou dávku zodpovědnosti. Každé z dětí si s námi ochotně povídalo, otázky byly přizpůsobeny jejich věku. Plynule jsme se dostali k základní péči o psa, což je nutné zajistit, zodpověděli jsme si otázku venčení, krmení, odpočinku psa, výchovy a důslednosti, která byla kladena na srdce zejména starším účastníkům. Byla ukázána „cestovní taštička“, ve které nechybí cestovní miska, láhev na vodu, pamlsky, ale také jakási lékárnička s obvazy, náplastmi a dezinfekcí pro případné zranění jak psa, tak i psovoda. Také jsme u tématu cestování zmínili bezpečnost v autě, kam jsme doporučili pořídit přepravku či klec. Povídali jsme si o tom, co je nutné zajistit štěněti, jak se k němu chovat, v čem je jiné než dospělý pes. Celá konverzace probíhala za doprovodu fen, se kterými se děti po celou dobu mazlily a občas jim daly nějaký pamlssek z připraveného „pamlskovníku“. Tomu ovšem předcházelo ukázání správného podání pamlsku tak, aby se nemusely obávat kousnutí.

V posledních deseti minutách jsme okrajově zmínili, čemu se budeme následně věnovat, jak budou hodiny probíhat, kde se budou konat a upozornili na to, že po celou dobu nebudou potřeba žádné vlastní pomůcky.

2. Hodina – pozitivní motivace, klikr trénink

Cíl: Podat základní informace o tom, jak se používá a na jakém principu funguje pozitivní motivace a klikr. Přiblížit psí myšlení formou jednoduché hry.

Podmínky: Ochota účastníků kroužku spolupracovat, nutnost odlišně komunikovat s mladšími a staršími jedinci.

Prostředí: Kdekoli – první část se odehrála v bytě, druhá polovina hodiny na zahradě.

Časová dotace: 60 minut.

Pomůcky: Klikr, předem připravené úkoly.

V první polovině hodiny jsme se snažili předat základní informace o pozitivním tréninku s využitím klikru. Zodpověděli jsme otázku, co pozitivní trénink je, kdy je vhodné ho využít, jaké všechny prvky se pomocí klikru lze naučit. Na tuto část bylo vymezeno 25 minut. V následujících 35 minutách si děti zkušely práci s klikrem.

Každý z účastníků kroužku se za pomoci klikru snažil naučit nějaký povel jiného účastníka (předem byly vytvořeny dvojice věkově si nejpodobnější). Vypadalo to tedy následovně...povel, který by měl jedinec umět, je například podání ruky – „packy“. Dvojice si stoupla naproti sobě, jeden měl klikr, druhý nikoli a jeho úkolem bylo hádat, co měl udělat. Tato hra je obdoba hry „přihořívá, hoří“. V momentě, kdy se objevilo pohnutí ruky toho, kdo hádal, druhý ve dvojici začal klikat. V případě nežádoucího pohybu se nic nedělo, nic se neozvalo.

Část úkolů, které se měla dvojice naučit, jsme předem připravili, abychom neztráceli čas jejich vymýšlením. Druhou část úkolů si dvojice vymýšlely v průběhu hry. Dvojice se postupně prostrídaly a všichni si vyzkoušeli obě role – jak roli psa, tak roli psovoda, aby si osvojili, jakým způsobem musí se psem „komunikovat“.

Tato aktivita slouží k tomu, aby si děti uvědomily to, že pes jim nerozumí a musí si vystačit se signály, které dostává. Například pokud pes po příchodu domů skáče na pána a ten řekne „nedělej to a buď hodný“, pes rozumí jen slovu „hodný“ a toto slovo pro něj znamená pochvalu, proto zvesela skáče dál. Obdobně je to i s učením nových cviků, pes nerozumí tomu, co po něm chceme, a proto je vhodné mu to přiblížit metodou „přihořívá, hoří“.

Tato hra se dětem velmi líbila, byly na ni kladné ohlasy. Myslíme si, že v tomto případě byl cíl zcela naplněn a všichni velmi dobře pochopili funkci klikru.

Tabulka s úkoly se nachází v příloze této bakalářské práce.

3. Hodina – obedience (základní poslušnost)

Cíl: Názorně ukázat prvky základní poslušnosti se zaměřením na běžný život a praktické využití.

Podmínky: Hezké počasí, schopnost dodržovat určitá pravidla, důslednost.

Prostředí: První část programu se odehrála na veřejném cvičišti, druhá část programu v přílehlém parku.

Časová dotace: 60 minut.

Pomůcky: Feny, klikr, vodítko.

V úvodu hodiny jsme zmínili základní informace, čemu se budeme věnovat a co nás čeká. Poté jsme si začali zkoušet praktické cviky, které jsou vhodné pro každodenní použití. Děti si zkusily fenu nechat v odložení, odejít od ní a následně cvik ukončit uvolněním. Také jsme si ukázali krátké cvičení na získání psí pozornosti pomocí pamlsku, při kterém jsme využili znalosti o klikru z předchozí hodiny, následovala chůze u nohy na vodítku i bez vodítka. Po celou dobu všech prováděných aktivit bylo odměňováno i přivolání psa, které patří též do základní poslušnosti psa. Celá tato hodina byla zaměřena převážně na každodenní využití a na základní prvky poslušnosti.

V druhé polovině hodiny jsme se v přílehlém parku věnovali správné chůzi na vodítku (bez tahání, které by mohlo být pro menší děti velmi nebezpečné), upozornili jsme na to, jak učit malé štěně zvykat si na vodítko a co dělat, pokud má pes tendenci tahat.

4. Hodina – junior handling (výstavní předvedení)

Cíl: Účastníci kroužku budou schopni sami předvést psa ve výstavním prostředí, budou schopni ukázat zuby psa a prohlédnout psa.

Podmínky: Hezké počasí, smělost při prohlídce psa.

Prostředí: Veřejné cvičiště, přílehlá cesta.

Časová dotace: 60 minut.

Pomůcky: Feny, výstavní vodítko.

Úvod hodiny probíhal obdobně jako ty předchozí – nejprve jsme informovali o tom, čemu se budeme věnovat, poté to názorně předvedli. Postupně si všichni vyzkoušeli správné výstavní předvedení – chůze na výstavním vodítku, výstavní postoj, včetně prohlídky psa, kterou koná rozhodčí (důkladně prosahat psa, podívat se mu na zuby). U zubů jsme se chvíli pozastavili, názorně bylo ukázáno, jak má vypadat skus, a zdůrazněno, proč je potřeba se o zuby starat, proč je vhodné naučit psa povel „ukaž zuby“.

5. Hodina – nosework (psí hlavolamy a „práce nosem“)

Cíl: Děti se naučí, jak zabavit psa a rozvíjet jeho kognitivní schopnosti za nepříznivého počasí, podpora pozornosti psa i dítěte.

Podmínky: Schopnost udržet pozornost a být v klidu, chtít trávit čas se psem v domácím prostředí.

Prostředí: Domácí (s ohledem na počasí).

Časová dotace: 60 minut.

Pomůcky: Feny, klikr, psí hlavolam, „čuchací deka“, kelímky, pamlsky.

Vzhledem k nepříznivému počasí se pátá hodina musela odehrát v domácím prostředí, což nebylo na škodu – děti si alespoň vyzkoušely, že v případě deště se nemusí dívat na televizi, ale čas mohou trávit i jinak. V původním programu jsme si naplánovali zahradu, takže stačila pouze malá úprava.

Nejprve si děti vyzkoušely tzv. psí hlavolam. Jedná se většinou o plastový, případně dřevěný hlavolam, do kterého se schovávají pamlsky, a úkolem psa je, je najít. Tuto hru si děti zkoušely jako první, následovala „čuchací deka“, která funguje obdobně, schovají se do ní pamlsky a úkolem psa je najít je. Poté děti schovaly po místnosti pamlsky (každé po jednom kusu) a sledovaly, jak je feny postupně nacházejí. V závěru hodiny jsme si zahráli obdobu hry skořápky, kde úkolem psa je uhádnout pod jakým kelímkem se pamlsky nachází. U této hry musí být pozorný nejenom pes, ale také psovod.

Tato hodina plná ukázek her měla velmi kladné ohlasy, v závěru jsme udělali krátkou reflexi, zda si děti myslely, že se dají hrát takovéto hry se psy a zda by si je v budoucnu zahrály i mimo kroužek.

6. Hodina – canicross/dogtrekking

Cíl: Pohodlně a bezpečně ujít určitý počet kilometrů.

Podmínky: Schůdnost vybrané trasy a vhodné počasí, fyzická kondice, vhodné oblečení a obuv.

Prostředí: Ještěd.

Časová dotace: 150 minut.

Pomůcky: Feny, vodítka s imobilizérem.

Pro tento den byl naplánován sraz na Výpřeži na Ještědu, odkud jsme společně šli až k vysílači Ještěd. Společně s námi šli rodiče Matěje a Honzíka, neboť část cesty vede po silnici, a tak jsem oslovila rodiče, zda by mohli absolvovat výlet s námi z důvodu bezpečnosti.

Sešli jsme se o víkendu již v dopoledních hodinách a po pár základních informacích jsme se vydali směrem k vysílači. Cestou jsme si vysvětlili, k čemu slouží imobilizér, jak se s takovýmto vodítkem pracuje. Děti si také vyzkoušely vést jednu i dvě feny, vyzkoušely si, jaký je rozdíl v tažné síle psů. Ema a Dominik vyzkoušeli i malý kus cesty canicross, a to zhruba v polovině cesty na Ještěd. Rodiče, kteří s námi šli po celou dobu, zůstali s mladšími dětmi a autorka s Emou a Dominikem zhruba 150 m běžela (terén byl náročný, proto pouze malá vzdálenost na ukázkou). Starší účastníci si tak mohli vyzkoušet i náročnější aktivitu než

jen chůzi. Na Ještědu jsme si dali přestávku na občerstvení a zhruba po třiceti minutách se vydali zpět, na parkoviště Výpřež.

Cesta zpět probíhala obdobně, děti se střídaly ve vedení fen. Po celou dobu jsme si mohli povídat o nejrůznějších tématech, kromě péče o psy jsme probrali téma jiných zájmů, školy, ale také vánoc, jelikož tato hodina proběhla po vánočních prázdninách.

7. Hodina – agility

Cíl: Zlepšení prostorové orientace, základní orientace na parkuru, schopnost dávat správné povely a vést psa na parkuru.

Podmínky: Fyzická kondice, přístupné agility překážky, vhodné počasí, vhodná obuv.

Prostředí: Veřejné cvičiště.

Časová dotace: 60 minut.

Pomůcky: Feny, pamlsky, překážky.

Začátek hodiny probíhal obdobně jako v předchozích lekcích, nejprve jsme si řekli, co nás čeká, poté základní pravidla této aktivity, která je inspirována koňským parkurem. V této aktivitě děti běhaly, a tak bylo zapotřebí určitě fyzické kondice. Běhy se odehrávaly postupně, aby nedošlo ke zranění a také z důvodu odpočinků fen.

Nejprve si všichni vyzkoušeli jednoduchou a základní překážku – „skočku“, jejímž úkolem je, jak již napovídá název, překonat určitou tyč skokem, následovala kladina, kterou musí pes přeběhnout, a slalom. Každou překážku si děti vyzkoušely jednotlivě.

Postupně jsme začali překážky na sebe navazovat, až na konci této hodiny bylo schopné každé z dětí uběhnout všechny tři překážky za sebou, spolu s fenou. Po celou dobu byly používány pamlsky na odměňování a větší motivaci fen.

8. Hodina – dogdancing (tanec se psem)

Cíl: Osvojit si dávání povelů, lépe pochopit myšlení psů, získat důvtip, jak naučit psa něco nového.

Podmínky: Využití předchozích zkušeností s klikem a odměňování psa pomocí techniky pozitivní motivace, nutnost odlišné komunikace s mladšími a staršími jedinci.

Prostředí: Travnatá plocha (příp. veřejné cvičiště), lze cvičit i v domácím prostředí.

Časová dotace: 60 minut.

Pomůcky: Feny, klikr, pamlsky.

Pro tuto hodinu bylo zvoleno prostředí autorky zahrady, kterou feny velmi dobře znají. Hlavním úkolem této hodiny bylo ukázat, jaké všechny cviky se mohou psi naučit. V úvodu hodiny jsme provedli ukázkou cviků za doprovodu hudby tak, jak je v dogdancingu běžné. Následně jsme vybrali jednotlivé cviky, které si děti zkoušely. Postupovali jsme obdobně jako

předchozí hodinu, a to po jednotlivcích, z důvodu odpočinku fen a dozoru nad správně provedeným cvikem, správným používám klikru.

Mezi cviky, které si děti s fenami zkoušely, nechyběly sudy, skoky, podávání tlapek, otočky či slalom mezi nohami.

V závěru jsme si zahráli jednoduchou hru, ke které autorku kdysi dávno inspirovalo hlídání jejích synovců. Nazveme jí „psí rozcvička“. Dominik dával fenám povely a ostatní je museli plnit také, tzn., že pokud feny udělaly sudy, dělali je i všichni ostatní, pokud vyskočily, opět vyskočili všichni přítomní.

9. Hodina - dogfrisbee a procházka

Cíl: Získat zkušenosti s hody frisbee, přiblížit techniku hodů, prověřit schopnost vést psa na běžné procházce, tak aby to bylo bezpečné pro oba – psovoda i psa.

Podmínky: Příznivé počasí, lehká fyzická zdatnost, ochota spolupracovat s ostatními, zvolení vhodné procházkové trasy.

Prostředí: První část programu veřejné cvičiště, druhá část programu v přilehlém parku.

Časová dotace: 60 minut.

Pomůcky: Feny, vodítko, frisbee.

První část programu se odehrála na veřejném cvičišti, kde jsme si v úvodu nejprve řekli něco o frisbee a následně o dogfrisbee. Bylo zmíněno, že tento sport vychází právě z frisbee a co je úkolem psa. Také byly jmenována plemena, která se na dogfrisbee nehodí, včetně plemene kavalír king charles španěl, jehož feny nám byly k dispozici. Pro lepší představu plemen bylo zmíněno, že jde o všechny s krátkým čumákem (tzv. krátkolebá plemena). Na mobilním telefonu jsme si ukázali dlouhý čumák border kolie a pak krátký čumák francouzského buldočka. Jistě si to tak i ti mladší účastníci dovedli představit a pochopili, proč některá plemena nejsou schopna frisbee chytit.

Po krátkém úvodu, jsme utvořili dvojice (dle věku a schopností) a úkolem bylo si frisbee házet, nejprve ve stoje, poté z kleku na jednom kolenu a v závěru s otočkou. Na hody jsme vyhradili cca 20 minut. Následně jsme cestou k přilehlému parku zkoušeli a opakovali chůzi u nohy, a to jak s vodítkem, tak bez něj. V parku se feny pohybovaly již pouze na vodítku a zaměřili jsme se na tahání na vodítku a běžné, každodenní situace, které mohou při venčení nastat, jako je např. střet s jiným psem, setkání dětského kočárku či malých dětí (v tomto případě jsme upozornili, zejména ty starší – Emu a Dominika, že není vhodné, aby psi skákali na děti, protože nikdy nevíme, jak se dítě či pes zachová).

10. Hodina

Cíl: Zopakovat si všechny podstatné a nezbytné informace, přiblížit, co vše je možné nalézt v chovatelské stanici a předat informaci z jakých plemen při pořízení psa můžeme vybírat.

Podmínky: Připravené věci k nahlédnutí, ochota diskutovat.

Prostředí: Domácí (dle počasí – část lze uskutečnit venku).

Časová dotace: 60 minut.

Pomůcky: Chovatelská stanice: porodní bedna, porodní pelech, přebalovací pleny, vyhřívací dečka, láhve/stříkačka na umělou výživu, miska pro štěňata, ohrádka pro štěňata.

Ostatní: atlas psů, psí kartáče, psí lékárnička.

V závěrečné hodině jsme si připravili ukázkou chodu chovatelské stanice. Původní myšlenkou bylo ukázat chod stanice ve „své plné kráse“ včetně roztomilých štěňat, ale bohužel nám příroda nepřála, fena nezabřezla, a tak byla tato ukáзка spíše o věcech, které můžeme v chovatelské stanici nalézt. Postupně jsme ukázali porodní bednu včetně vyhřívané dečky (místo, kde fena odpočívá, na dečku se dávají štěňata z důvodu nevyvinuté termoregulace) a porodní pelech (místo, kde fena rodí, může být součástí bedny). Dále jsme ukázali láhev na umělou výživu, společnou misku pro štěňata, ohrádku, ve které jsou, pokud nechceme, aby nám běhala po celém bytě. Součástí ohrádky může být i dětská přebalovací plena, na kterou se štěňata učí „venčit“.

Tématu porodu jsme se téměř nevěnovali, otázky na toto téma nebyly, a já sama jsem se do tohoto tématu pouštět nechtěla. Pouze jsme si řekli, že v porodním pelechu se štěňata narodí fence, a ta se o ně dále stará, jak nejlépe umí.

Po této krátké aktivitě jsme si ještě prošli atlas psů, kde byla předem vybrána známá plemena psů (jorkšírský teriér, border kolie, zlatý retrívr, jezevčík atd.), ke kterým jsme si něco málo řekli – převážně pouze to, zda se někomu líbí a zda by s takovým psem dále pokračoval v kynologickém kroužku.

V druhé polovině hodiny jsme si zopakovali informace, které jsme považovali za nejdůležitější, a to zejména prvky, které se objevují v každodenní péči o psa, jako je správné a bezpečné venčení, dávání pamlsků a stravy. Znovu jsme si ukázali psí lékárničku a před jejím otevřením jsme se tázali, zda si někdo vzpomene, co všechno do ní patří. Také jsme se tázali, co vždy zkontrolujeme, než odejdeme do školy. Ema správně odpověděla, že vždy musíme zkontrolovat dostatek vody pro psy.

V závěru hodiny jsme ještě společnými silami vyčesali feny a u toho si krátce shrnuli celý program. Jaká aktivita se líbila nejvíce, jaká naopak nejméně. Čemu by se děti rády dále věnovaly, jaká informace jim přišla užitečná a překvapující. Také jsme se zeptali, zda by kynologický kroužek doporučily kamarádovi, který má psa.

Poté, co přišli rodiče, byl rozdán krátký, závěrečný dotazník a požádali jsme je o vyplnění doma společně s dětmi. Následně dotazník vrátili formou elektronické pošty, aby autorka výsledky mohla zpracovat pro tuto bakalářskou práci v co nejbližším čase. Také autorka rodiče na poslední hodině požádala o krátký rozhovor, který se odehrál necelé 4 týdny po skončení kroužku.

11 Vyhodnocení programu

Program proběhl v celkem 10 lekcích, ke kterým jsme měli přiřazené určité dílčí cíle. Hodiny ve většině případů probíhaly ve středu, ovšem vzhledem k nemocem a vánočním prázdninám, či nepříznivému počasí ne pravidelně po sobě. Byli jsme tedy nuceni některé lekce o týden posunout.

V úvodu každé hodiny jsme informovali děti o tom, co budeme společně dělat, jak budeme postupovat, jaké je naše očekávání a zároveň jsme se tázali na jejich očekávání, co by se chtěly za lekci naučit. Poté jsme měli možnost průběh programu lehce individuálně upravit, aby dostalo každé z dětí odpovědi na své otázky. Na konci každé hodiny proběhla krátká reflexe toho, co si děti z hodiny odnáší, jak by mohly nově získané dovednosti používat dále, co je na hodině nejvíce zaujalo. V této struktuře se kroužek odehrával po celou dobu trvání, děti tak vždy věděly, čím budeme začínat a čím naopak končit. Pokud nastal jakýkoliv dotaz, snažili jsme se ho vždy ihned zodpovědět, abychom se případně dál mohli tomuto tématu společně věnovat.

Díky krátké reflexi, která proběhla na konci každé hodiny, jsme si ověřili, že si všichni z hodiny odnáší nějaké informace. Také jsme viděli pokroky jedinců, které vznikaly během jednotlivých lekcí, a využití znalostí, které účastníci získali předchozí hodinu. Viditelná změna byla také v chování vůči psům – již to nebyli pouze psi na mazlení, ale také „partáči“ do nepohody, se kterými je možné si zaběhat, zacvičit nějaké psí triky nebo třeba zahrát psí hlavolam.

Pokud celý program shrneme, myslíme si, že aktivity, které jsme zvolili, byly zcela vhodné, a to jak z pohledu účastníků kroužku, tak ze strany psa. Časová dotace, kterou jsme vymezili na jednotlivé aktivity, byla též dostačující. Pokud by byla časová dotace delší, myslím si, že mladší děti – zejména Matěj by měl problém s udržení pozornosti. I počet účastníků byl naprosto vyhovující.

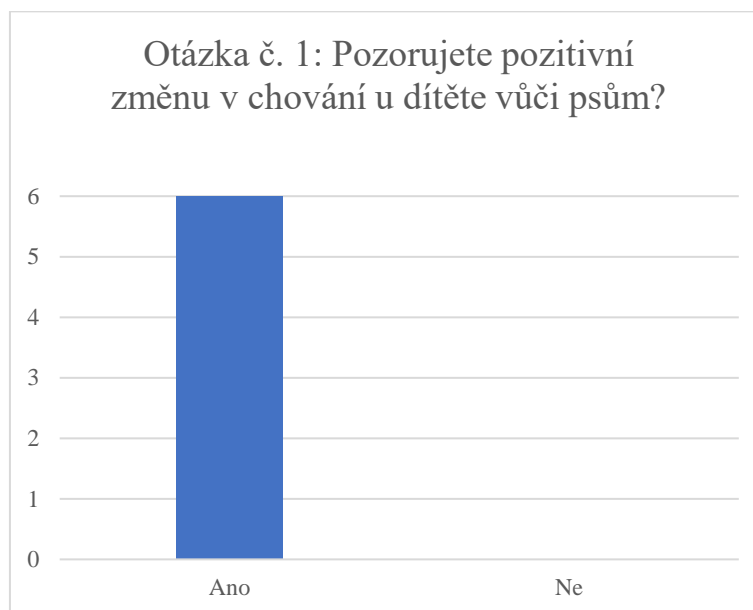
Dále uvádíme výsledky dotazníků, které vyplňovali po poslední hodině kroužku rodiče a Dominik. Rodiče jsme ještě před vyplněním požádali, aby dotazník vyplnili společně s dětmi, které se programu účastnily, abychom tedy měli zpětnou reakci jak od dětí, tak od rodičů. Všechny otázky jsou formou dichotomické škály (ano/ne) a mají dostatek prostoru pro vlastní vyjádření.

Závěrečný dotazník se skládal z těchto otázek:

- 1) Pozorujete pozitivní změnu v chování u dítěte vůči psům?
- 2) Pomohl vám k rozhodnutí o koupi psa tento kynologický kroužek?

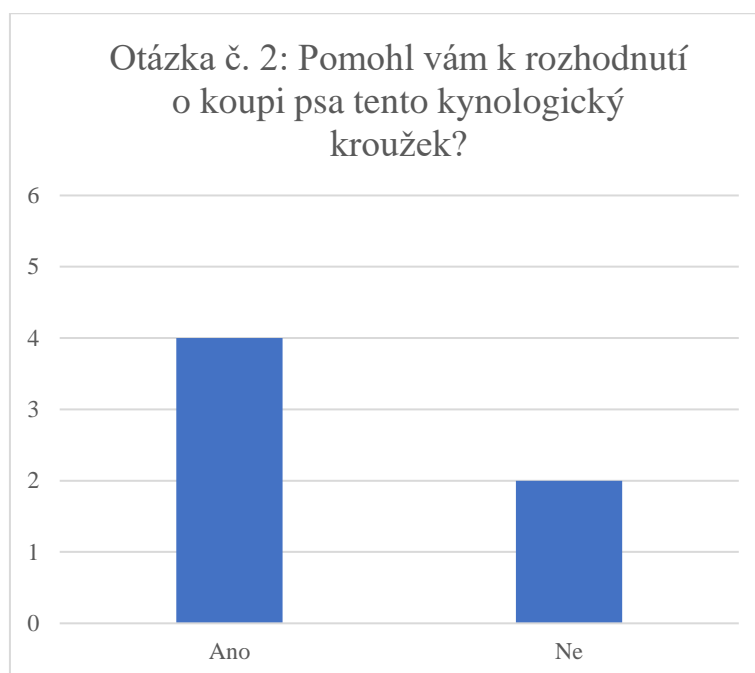
- 3) Myslíte si, že vaše dítě získalo nové, důležité zkušenosti a informace o psech a o péči o ně?
- 4) Myslí si vaše dítě, že je obohaceno o nové zkušenosti, o které by se podělilo s kamarády, kteří mají psa?
- 5) Naplnil kroužek vaše očekávání?
- 6) Naplnil kroužek očekávání vašeho dítěte?
- 7) Projevilo dítě zájem o následné navštěvování tohoto nebo podobného kroužku?

Výsledky dotazníků jsou následující:

Graf 8: změna chování dítěte vůči psům

Pod první otázkou se nacházely dva komentáře. První uváděl pozitivní změnu a odstranění strachu z malých psů, ovšem strach z velkých plemen stále přetrvává. V druhém komentáři byla popsána pozitivní změna v oblasti „náhodného“ hlazení kolemjdoucího psa.

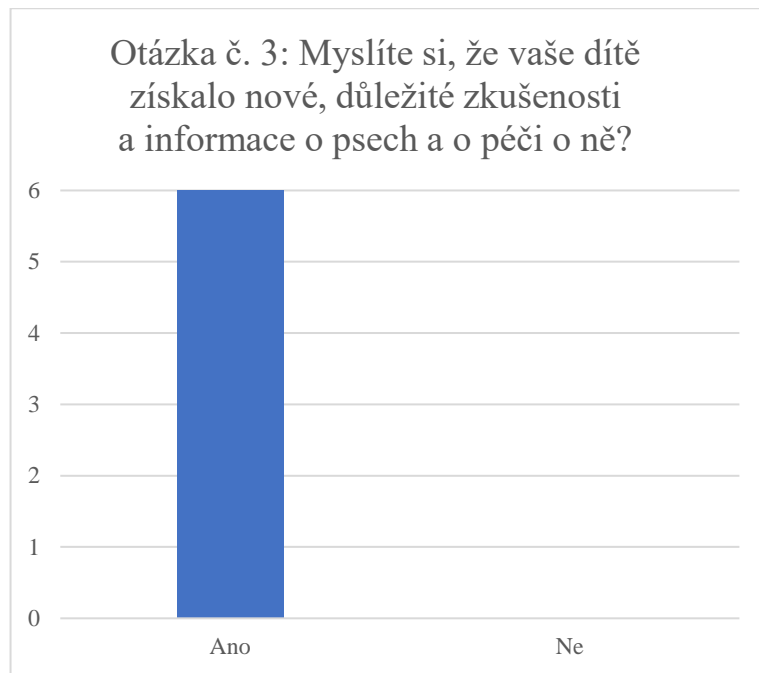

Graf 9: vliv kynologického kroužku na rozhodnutí rodičů o koupi psa

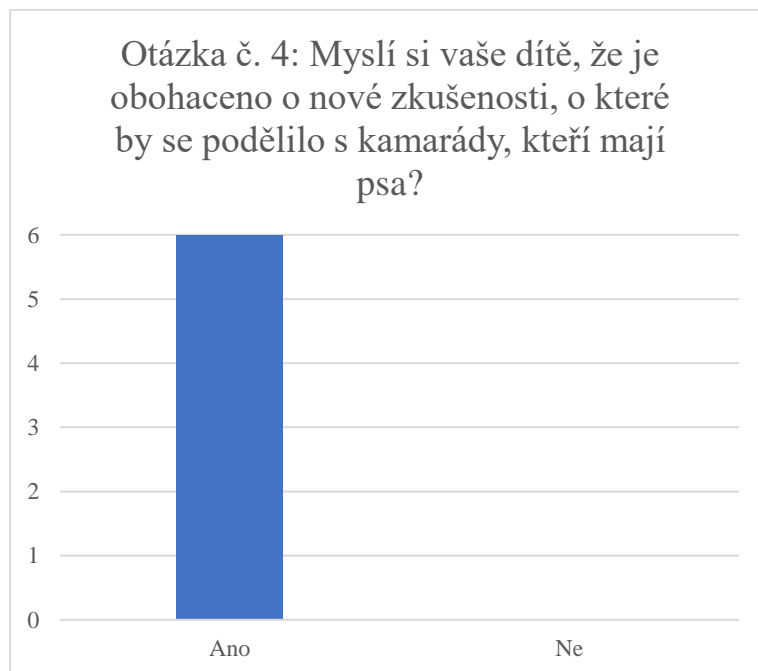
Všechny odpovědi u této otázky byly doplněny o další komentář. Z úvodního dotazníku bylo zjištěno, že tři z šesti rodičů uvažovali o koupi psa – tuto informaci většinou rodiče znovu uvádí i v této odpovědi, společně s kladným rozhodnutím. Dva z rodičů (sourozenců) své rozhodnutí odůvodňují nikoliv nedostatečným počtem získaných zkušeností u dítěte, ale prostorem v domácnosti. Také uvádí informaci, že pokud by bydleli ve větší domácnosti, koupi psa by jistě zvažovali.¹³

---

¹³Myslím, si, že tato otázka mohla být jinak, lépe zformulována. Ovšem tuto skutečnost jsem zjistila až při vyhodnocování dotazníku. Otázka z mého pohledu není šťastně položena.

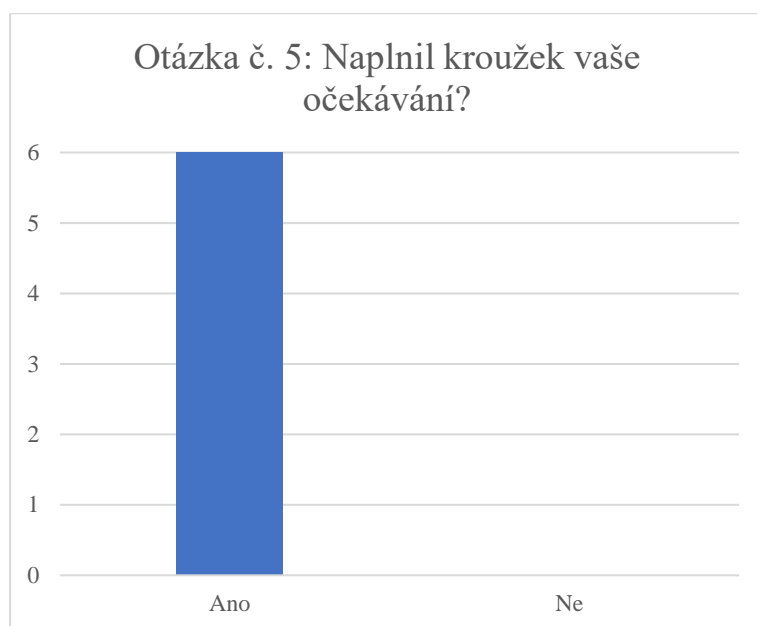
Graf 10: získané informace dětí pohledem rodičů

Graf 11: obohacení o nové zkušenosti pohledem dítěte

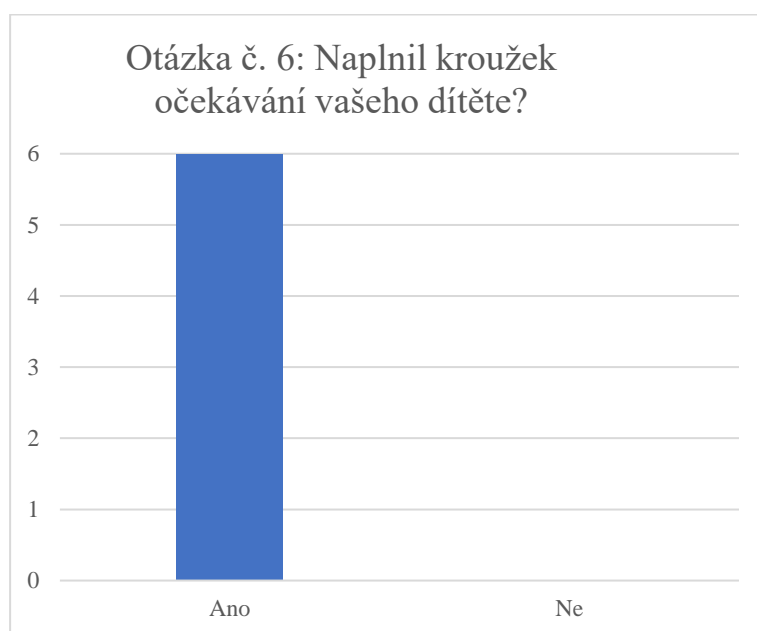
U dvou dotazníků byla napsána poznámka, že dítě by si rádo do kroužku přivedlo dalšího kamaráda. Tedy v případě, že by kroužek pokračoval i nadále.

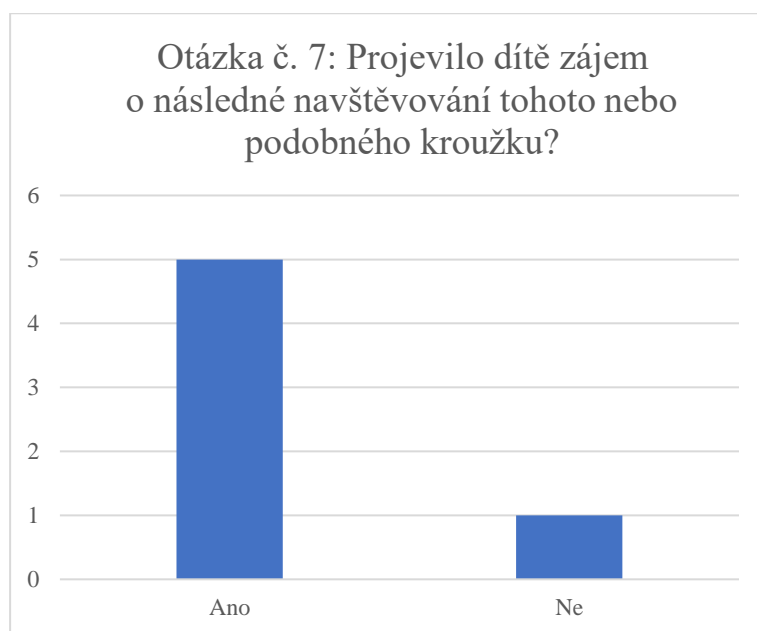

Graf 12: naplnění očekávání pohledem rodičů

V komentáři se odpovědi shodují, že pomocí kroužku děti získaly základní informace o každodenní péči o psa a základy z aktivit určené pro psy, což bylo v úvodním dotazníku hlavní přání rodičů.

Graf 13: naplnění očekávání pohledem dítěte

Graf 14: zájem o následné navštěvování kroužku

V komentáři se objevila poznámka (od Dominika), že kroužek se mu velice líbil, ovšem dále, po koupi štěněte by rád docházel na klasické kynologické cvičiště. V následujících komentářích rodiče zmiňují, že pokud by kroužek pokračoval dál, syna/dceru by přihlásili.

Z výše uvedených grafů vyplývá, že kroužek naplnil očekávání jak rodičů, tak dětí, včetně Dominika, což znamená, že kroužek byl z našeho pohledu velmi úspěšný. O následném pokračovacím kroužku uvažujeme, ovšem část rodičů přemýšlí o koupi psa, a tak by kroužek probíhal pravděpodobně trochu jinak – za přítomnosti vlastních psů.

Domníváme se, že vzhledem k poměrně malému počtu účastníků kroužku nemůžeme úspěšné plnění cílů zobecňovat. Pokud by byl kroužek určen pro více dětí, je pravděpodobné, že by u nějakého účastníka nedošlo k dosažení cílů v tak velké míře, jako tomu bylo při jejich malém počtu.

11.1 Výsledky stanovených cílů

Metody, které jsme použili k ověření, zda praktická část bakalářské práce postupuje dobře, jsou pozorování, dotazníky a rozhovory. Díky pozorování na každé hodině kroužku jsme mohli zaznamenat každodenní posun jednotlivců. Tento posun byl vidět zejména u Matěje, kterého do kroužku přihlásili rodiče s tím, že má strach z přítomnosti psů. Již na první hodině jsme zjistili, že tento strach přetrvává pouze ve chvíli, kdy psi skáčou (vítají) nebo ve chvíli, kdy se přiblíží k obličejí. Z toho důvodu jsme se s Matějem zaměřovali na takové aktivity, při kterých mu nebyly feny v blízkosti obličeje (například při hodině dogdancingu Matěj dával všechny povely ve stoje – packy mu feny nedávaly do dlaní, ale na nohy). Posun byl hodinu od hodiny více zřetelný. Při prvních hodinách bylo pro Matěje

nepříjemné jakékoliv přiblížení k obličejí, ovšem na poslední hodině si bez problému hrál s fenami v kleče na zemi.

Tento výrazný a velmi viditelný posun vnímáme jako největší z celého kynologického kroužku. Nejenom, že byla odstraněna částečná obava z přiblížení psů k obličejové části, ale během deseti lekcí byl vybudován i velmi hezký a jedinečný vztah dítěte a psa.

Mezi další dílčí cíle, které byly námi kladené zejména pro Lidušku a Zuzku, bylo rozšířit znalosti a dovednosti při péči o psa. Zaměřili jsme se zejména na základní znalosti jako je bezpečné venčení, „komunikace“ se psem, tedy kdy je vhodné psa odměnit či pohladit, nebo naopak kdy mu může být hlazení nepříjemné. Okrajově si děti zkoušely také vyčesávání. Tento cíl byl jistě splněn. Pokud by kroužek pokračoval, základní znalosti by se mohly dále rozšiřovat, ovšem to základní bylo v hodinách dětem předáno.

U nejstaršího účastníka kroužku Dominika jsme si kladli za cíl prohloubit znalost psích aktivit a význam jedinců s průkazem původu. Tento cíl se nám povedlo naplnit bohužel pouze z části, což vnímáme jako naši velkou morální chybu. Znalosti o psích sportech se povedlo předat, dokonce Dominik po ukončení kroužku začal navštěvovat psí cvičiště, kde se zaměřuje na poslušnost. Později by se chtěl věnovat canicrossu, ovšem jako naše selhání vnímáme fakt, že upřednostnil při výběru štěněte psa bez rodokmenu. Nejenom, že tento jedinec nemusí exteriérově odpovídat rase, kterou si zvolil, může mít i velmi odlišnou povahu od standartních psů zvoleného plemene. V neposlední řadě nemají rodiče štěněte zdravotní vyšetření, a tak je vyšší pravděpodobnost geneticky předaného onemocnění, které může například běhání canicrossu znemožnit.

Poslední dílčí cíl, který jsme si stanovili, byl pro Honzíka a Emu a to seznámit je s psími aktivitami. Věříme, že tento cíl byl naplněn v dostatečné míře a všechny děti, nejenom Honzík a Ema, byly dostatečně seznámeny s aktivitami, kterým se můžou věnovat společně se psem.

Myslíme si, že většina cílů, které byly vytyčeny pro celý kroužek, tedy pro všechny účastníky, byly naplněny. První námi kladený cíl byl prohloubit vztah dítěte a psa. Tento cíl se dle našeho pozorování podařilo jednoznačně naplnit. Posun každého účastníka byl viditelný u každé navazující hodiny. Zejména u Matěje, jak popisujeme výše. Ovšem i u ostatních byl tento posun zřetelný. Ohromující byl přístup k fenám, který se postupem času měnil. Z počátku byly vnímány pouze jako „plyšák“¹⁴ na mazlení. Postupem času se pohled na feny

---

¹⁴Označení plyšák použila Ema, když se poprvé s fenami mazlila. Kavalír se vyznačuje svými dlouhými ušima a hedvábnou srstí, a tak může jako plyšová hračka opravdu působit.

změnil a děti s nimi chtěly trávit více času, zejména venku. Tímto se nám propojil další cíl, a to ukázat dětem, jak smysluplně se dá trávit čas venku na čerstvém vzduchu. Předání základní informace o aktivitách pro psy bylo v našich očích také naplněno. Děti získaly soubor aktivit a her, které je možno využít jak za slunečného dne, tak i za sychravého počasí. Věříme, že obzvlášť základní povely (tahání na vodítku, přivolání, odložení, případně sedni/lehni) by byly děti schopny využít i u svých potencionálních psů. Také informace o každodenní péči, jako je například vyčesávání, krmení, venčení atd. byly dětem předány. Všechny tyto důležité každodenní situace jsme si zopakovali pomocí krátké reflexe v poslední hodině. Děti byly schopny odpovědět na všechny mé kontrolní otázky, a tak považuji i tento cíl za splněný.

Všechny zvolené cíle se prolínají. Pokud budou děti trávit volný čas venku na čerstvém vzduchu společně se psem a budou hledat společné aktivity, kterým by se mohly věnovat, všechny cíle se budou prolínat. Aktivity, které jsme si s dětmi ukázali, vyžadují alespoň určitou základní poslušnost, prohlubují vztah psa a psovoda a odehrávají se venku.

To, že byla většina cílů naplněna, jsme si ověřili nejenom krátkým dotazníkem po ukončení kroužku, ale také zejména pozorováním během probíhajících hodin. Také měl zhruba tři týdny po ukončení kroužku proběhnout osobní rozhovor s rodiči a Dominikem. Tento rozhovor se bohužel vzhledem k rychlému šíření koronaviru a následné karanténě obyvatel musel odehrát pouze telefonicky.

Pro všechny rozhovory jsme měli připravené otázky, které jsme postupně kladli jednomu z rodičů (původní myšlenka byla ta, komunikovat jak s matkou, tak s otcem, ovšem vzhledem k situaci toto možné nebylo). Rozhovor jsme udělali i s Dominikem, v tomto případě na otázky odpovídal přímo Dominik, nikoliv jeho rodiče. Přepis celých rozhovorů je uveden v příloze této bakalářské práce.

Rozhovory byly předem domluvené, byl stanovený datum i čas, kdy se budou odehrávat.¹⁵ Všechny telefonní rozhovory proběhly v jednom stanoveném dnu. Konkrétně dne 23. 3. 2020.

Z rozhovorů obecně vyplývá, že rodiče byli s kroužkem spokojeni. Program se zdál dobře sestaven a z pohledu rodičů by byli účastníci schopni některé aktivity aplikovat i nadále. I dětem se kroužek líbil a většina z nich projevila zájem o případné budoucí navštěvování. Jediné, co není jednoznačně jasné ve všech případech je chuť trávit volný čas

---

¹⁵Věřím, že skutečnost, že se rozhovor musel odehrát po telefonu, odpovědi nijak nezměnila. Popravdě ovšem musím připustit, že rozhovory byly poměrně krátké. Myslím si, že osobní rozhovor by byl delší.

venku. Na otázku, zda se změnil přístup k pohybu venku na čerstvém vzduchu, nedovedl opovědět ani jeden z rodičů. Domníváme se, že pokud by bylo více lekcí, tento cíl by bylo snazší naplnit ve větší míře. Ovšem myslíme si, že z části byl tento cíl naplněn, neboť při jednotlivých lekcích kroužku děti chtěly chodit ven, nikoli být doma.

Rozhovor s rodičem, konkrétně matkou Matěje a Honzíka byl pro nás z hlediska překonání obav Matěje asi nejdůležitější. Tázali jsme se nejen na to, jak se kroužek hochům líbil, ale také na to, zda matka vidí nějaký posun u svých dětí a jak ho hodnotí, zda se ke psům chovají jinak, zda má Matěj menší strach v blízkosti psů. V neposlední řadě nás také zajímalo, jak se o kroužku chlapci vyjadřovali doma a zda kroužek přispěl k přesunutí volnočasových aktivit a her z domácího prostředí ven. Od matky jsme se telefonním rozhovorem dozvěděli, že oběma chlapcům se kroužek velice líbil, zejména hodina s využitím psích hlavolamů, dogdancing a agility. *„Kluci byli nadšeni hlavně z těch hlavolamů, vůbec jsem netušila, že něco takového se může se psy dělat. Dokonce si teď o víkendu, když přšelo, hráli na psy a pod kelímky hledali bonbóny.“* Dále rozhovor směřoval k pohledu matky na situaci, kdy se mladší Matěj potká se psem, zda se stále projevuje bojácnost, či nikoli. Odpověď bohužel nemohla být jednoznačná, neboť strach z určitých psů přetrvává, ovšem u některých vymizela. *„Máta se k psům nežene, to ani nikdy nedělal a jsem za to ráda. Člověk nikdy neví, co ten pes udělá. Ale všimla jsem si, že už v průběhu kroužku se to začalo zlepšovat. Nyní se téměř nebojí menších psů. U těch větších strach ještě trochu zůstává. Ono záleží i na tom, zda ten pes štěká. Pokud neštěká, tak se nebojí skoro žádného, když začne hnusně štěkat i nějaký malý pes, lekne se i toho. Ale celkově si myslím, že se to určitě zlepšilo.“* Ke konci rozhovoru jsme se tázali, zda se změnil postoj k aktivitám, které se odehrávají venku. Jestli tráví chlapci více času venku. *„Tady si nejsem úplně jistá. Vždycky jsme se snažili, aby byli kluci hodně venku. Často se snažíme jezdit na výlety, třeba i na kole. Občas se teda během výletu objeví poznámka hlavně od Honzíka, že jsme po cestě potkali hodně pejsků a že by mohl jít nějaký i s námi...Ale ještě to není úplně na pořadu dne. Uvidíme, jak se celá situace vyvrbí.“*

Celý rozhovor probíhal velmi přátelsky. Z matky obou hochů bylo cítit, že byla s kroužkem spokojena, což i několikrát zmínila. Díky rozhovoru se nám potvrdilo nejen to, že Matějova bojácnost se zlepšuje, ale také například to, že účastníci kroužku budou schopni hry dále aplikovat na další psy – i když v tomto případě šlo pouze o dětskou hru, kterou se zabavili chlapci mezi sebou v sychravém odpoledni.

11.2 Plnění cílů práce

cíl práce	navrhnout, realizovat a vyhodnotit volnočasové aktivity v kynologickém kroužku	splněno
dílní cíle práce pro všechny účastníky kroužku		
C1	prohloubit vztah dítěte a psa	splněno
C2	zdokonalit a rozšířit znalosti o každodenní péči o psa	splněno
C3	předat základní informace o aktivitách pro psy, které se následně realizují a děti je budou schopny dále aplikovat na další (případně své) psy	splněno
C4	ukázat dětem, že pobyt na čerstvém vzduchu se dá smysluplně využít a zvýšit tak jejich chuť trávit čas venku	splněno částečně
dílní cíle práce pro jednotlivce		
CI.	odstranit částečný strach ze psů, který se pravděpodobně vytvořil již v raném věku (Matěj)	splněno částečně
CII.	prohloubit znalost psích aktivit a význam psů s průkazem původu (Dominik)	splněno částečně
CIII.	rozšířit znalosti o péči o psa (Liduška, Zuzka)	splněno
CIV.	seznámit s psími aktivitami (Dominik, Honza, Ema)	splněno

Tabulka 2: přehled plnění cílů práce

12 Diskuze

Pracovat s takto věkově rozdílnou skupinou pro mě bylo poměrně těžké. Ke každému jsem musela přistupovat velmi individuálně a komunikovat rozdílně nebylo vždy snadné. Ohled jsem samozřejmě musela brát i na fyzickou zdatnost, která byla značně rozdílná. Každý byl schopný jiného fyzického výkonu, kterému se ale feny velmi dobře a pohodlně přizpůsobily.

Po Dominikově projevení zájmu o kroužek jsem si nebyla zcela jista o jeho přijetí. Zvažovala jsem, jak složité bude pracovat s tak velmi věkově rozdílnou skupinou. Ovšem nyní jsem velmi ráda, že se kroužku a aktivit s námi zúčastnil. Například na veřejném cvičišti jsem jeho přítomnost velmi ocenila, protože zde mohli být přítomni další psi a mohlo by tak dojít k jejich konfliktu. K tomu ovšem nedošlo, ve většině případů jsme byli na cvičišti sami.

Bylo nezbytné si vytyčit pro každého účastníka jiné cíle, ovšem myslím si, že jsme se tohoto úkolu zhostili dobře. Většina předem stanovených cílů byla ve větší míře naplněna, a to i z pohledů rodičů, jak již vyplývá z rozhovorů a dotazníků, a to jak stanovených cílů pro celou skupinu, tak pro jednotlivce. Myslím si, že celý kroužek se odehrál ve velmi přátelské atmosféře, což bylo příjemné nejen pro mne, pro účastníky, ale také pro mé feny. Z mého pohledu ho hodnotím velice kladně, nejenom, že jsem si vyzkoušela, jaké je to vést kynologický kroužek, ale zejména jsem měla ohromnou radost z rozvoje jednotlivých účastníků, který byl v některých případech velmi viditelný.

Pokud by se program realizoval znovu, pravděpodobně bych si zvolila skupinu, která si je věkově bližší, abych se vyhnula individuálním úpravám, které jsem byla nucena udělat. V případě, že by se skupina skládala pouze z mladších jedinců, kteří by například navštěvovali 1. – 3. třídu, pravděpodobně by se mohl program upravit pouze pro 4 účastníky a zkrátit ho pouze na jednu vyučovací hodinu, tedy na 45 minut z důvodu udržení pozornosti dětí, fyzické náročnosti a také s ohledem na feny, které mladší děti mnohem více „mazlí“, a tak by pro ně mohla být hodina více náročná. Pokud by se jednalo o starší účastníky, jejich počet by se nemusel měnit, šlo by tedy o 6 účastníků. Myslím si, že větší počet účastníků by nebyl vhodný nejenom s ohledem na feny, ale také kvůli možnosti individuálnímu přístupu ke všem účastníkům.

Realizace kynologického kroužku mi přinesla spoustu zkušeností. Například, jak vhodně pracovat s věkově rozdílnou skupinou, zkušenost s vlastní tvorbou kroužku nebo také zdokonalení schopnosti individuálně upravit již předem připravený program. V neposlední řadě jsem velmi ocenila svůj osobní rozvoj.

Závěr

Cílem této bakalářská práce bylo navrhnout, realizovat a vyhodnotit volnočasový program kynologického kroužku a to pomocí rozhovoru, dotazníku, pozorování a analýzy získaných dat.

V teoretické části jsou popsány nejenom pojmy výchova a vzdělávání, volný čas, ale také vývojové etapy. Dále jsou obecně charakterizovány volnočasové kynologické aktivity, kterým se následně věnujeme v praktické části.

Navazujeme praktickou částí, kde jsou v počátku uvedeny stanovené cíle, kterých jsme chtěli dosáhnout. Dále jsou zde uvedeny výsledky počátečního dotazníku, který nám pomohl vytvořit program volnočasového kroužku. Následuje samotný program a jeho vyhodnocení, ke kterému byl opět využit krátký dotazník, který byl vyplněn ihned po ukončení poslední lekce a rozhovor, který byl proveden s odstupem času. Po celou dobu trvání kroužku byli účastníci pozorováni, a i tato skutečnost nám pomohla k lepšímu zhodnocení celého průběhu aktivit.

Domníváme se, že vytvořený program splnil očekávání jak účastníků programu, tak jejich rodičů. Ze zpětné vazby vyplívá, že předem stanovené cíle byly taktéž z větší části naplněny a věříme, že pokud bude kroužek pokračovat i nadále, mohly by být cíle naplněny všechny v celé své míře. Věříme, že všechny připravené aktivity byly prospěšné jak pro děti, tak pro feny, což vplynulo i z rozhovorů, které jsem udělala s odstupem času.

S celkovým programem kroužku byla autorka spokojena. Ještě více ji potěšila atmosféra, ve které se kroužek odehrával. Děti byly velmi přátelské a také velmi ohleduplné k fenám. Věřím, že tento kroužek byl všem přínosem a dodal jí velmi cenné zkušenosti pro její další odborné působení.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

ACTUN, K. (2018). *Dogfrisbee: rychlé disky, mrštné skoky*. Praha: Plot. ISBN 978-80-7428-324-6.

ARCE, J. (2017). *Týmová spolupráce mezi člověkem a psem: praktická příručka*. Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-290-6.

CIPRO, Š., HUMPOLEC, P., LOYDL, M. & TWARDKOVA, B. (2017). *Běhej se psem: kompletní průvodce světem společného běhání se psy*. Praha: Nakladatelství Plot. ISBN 978-80-7428-313-0.

CUTKA, D. (2011). *Dítě a pes: spolu, bezpečně, spokojeně: rady, výchova, výcvik*. Praha: Práh. ISBN 978-80-7252-330-6.

ČÁBALOVÁ, D. (2011). *Pedagogika*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2993-0.

ČERMÁKOVÁ, M. & ŠUSTA, F. (2019). *Vystavování je hra: jak připravit na výstavu psa i sebe*. Praha: Plot. ISBN 978-80-7428-353-6.

FALKE, K. (2011). *Pes a dítě - nejlepší kamarádi*. Praha: Jan Vašut. ISBN 978-80-7236-796-2.

HÁJEK, B., HOFBAUER, B. & PÁVKOVÁ, J. (2010). *Pedagogika volného času*. (2., přepracované vydání). Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7290-471-6.

HÁJEK, B., HOFBAUER, B. & PÁVKOVÁ, J. (2011). *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. (2., aktualizované vydání). Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0030-7.

HOROVÁ, E. (2012). *Kynologický výkladový slovník*. Praha: Ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze a vzdělávacím centrem SVOPAP vydalo nakl. CanisTR. ISBN 978-80-213-2283-7.

CHRÁSKA, M. (2007). *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.

LANGMEIER, J. & KREJČÍŘOVÁ, D. (2006). *Vývojová psychologie*. (2., aktualizované vydání). Praha: Grada. ISBN: 80-247-1284-9.

- MUŽÍK, V. & KREJČÍ, M. (1997). *Tělesná výchova a zdraví: zdravotně orientované pojetí tělesné výchovy pro 1. stupeň ZŠ*. Olomouc: Hanex. ISBN 80-85783-17-7.
- PÁVKOVÁ, J. (2002). *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. (3., aktualizované vydání). Praha: Portál. ISBN 80-7178-711-6.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E. & MAREŠ, J. (2003). *Pedagogický slovník*. (4., aktualizované vydání). Praha: Portál. ISBN 80-7178-772-8.
- ŘÍČAN, P. (2009). *Psychologie*. (3., doplněné a upravené vydání). Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-560-8.
- SALAČOVÁ, K. & ŠROLEROVÁ, K. (2018). *Sportuj se psem!: canicross - běh pro radost*. Brno: CPress. ISBN 978-80-264-1858-0.
- SONDERMANN, C. (2011). *Velká kniha her pro psy: pestrý program zábavy, cviků i triků pro každý den*. Praha: Práh. ISBN 978-80-7252-341-2.
- SPONA, H. (2017). *Obedience: různé tréninkové metody pro jednotlivé cviky*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0385-0.
- STEMMEROVÁ, L. (2012). *Obedience: vysoká škola psí poslušnosti*. Praha: Plot. ISBN 978-80-7428-092-4.
- TICHÁ, V. (2010). *Kynologická příručka: pro rozhodčí, chovatele a vystavovatele*. České Budějovice: Dona. ISBN 978-80-7322-140-9.
- WEGMANN, A. (2003). *Jak trávit volný čas se psem: hry, sporty, triky*. V Praze: Knižní klub. ISBN 80-242-0947-0.

Internetové zdroje

BARTÁKOVÁ, J., ©2017. Psí hlavolamy. In: *Pesweb.cz* [online]. [cit. 2.4.2020]. Dostupné z: [https://www.pesweb.cz/cz/2781.psi-](https://www.pesweb.cz/cz/2781.psi-hlavolamy?fbclid=IwAR35SxCOu4y36mFlunHWMTlf8Qr4DdmvZrgqrh5F1Wa4joNIZu4M6UnSow)

[hlavolamy?fbclid=IwAR35SxCOu4y36mFlunHWMTlf8Qr4DdmvZrgqrh5F1Wa4joNIZu4M6UnSow](https://www.pesweb.cz/cz/2781.psi-hlavolamy?fbclid=IwAR35SxCOu4y36mFlunHWMTlf8Qr4DdmvZrgqrh5F1Wa4joNIZu4M6UnSow).

Dog Dancing Club Czech Republic, ©2020. Pro závodníky. *Dog Dancing Club Czech Republic* [online]. eStránky.cz. Poslední změna 6.4.2020. [cit. 07.11.2019]. Dostupné z: <https://www.dogdancingclubcr.cz/clanky/pro-zavodniky.html>.

Dock Jumping. In: *En.wikipedia.org* [online]. Poslední změna 12.1.2020. [cit. 3.4.2020]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Dock_jumping.

Junior Open Agility World Championships. In: *Ykc.org.uk* [online]. ©2020. [cit. 6.4.2020]. Dostupné z: https://www.ykc.org.uk/content/our-programmes/european-open-junior-agility-championships/?fbclid=IwAR3NncmExwu2QEoHU0UNvINNd1bhNhhuKKQFzGTq77bv5m8DV_xGKoiDzTU

Kynologie. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. Poslední změna 4.12.2018. [cit. 10.1.2020]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kynologie>.

Mezinárodní kynologická federace. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. Poslední změna 23.11.2019. [cit. 25.1.2020]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Mezin%C3%A1rodn%C3%AD_kynologick%C3%A1_federace.

NOVÁ, N., ©2017. Toto jsou nejoblíbenější psí sporty. Vyzkoušejte je se svým kamarádem. In: *Hobby.instory.cz* [online]. inStory.cz [cit. 10.1.2020]. Dostupné z: https://hobby.instory.cz/1223-toto-jsou-nejoblibenejsi-psi-sporty-vyzkousejte-je-se-svym-ctyrnohym-kamaradem.html?fbclid=IwAR2Xa-zJVZrWo7KMEJVDQeLPjy5WA7kqetYMhzQSpkerBIGszAMg_GJN1go.

Propozice. *Dogtrekkingové hrátky* [online]. [cit. 25.11.2019]. Dostupné z: <https://dogtrekkingove-hratky.weebly.com/propozice.html>.

Psí Akademie Dance and Jump. Agility. In: *Dj-psiakademie.cz* [online]. Praha. [cit. 12.12.2019]. Dostupné z: <https://www.dj-psiakademie.cz/post/detail?postId=17&fbclid=IwAR3vE5kvVqS7DCbsrArMROsKhS-B0hX7m0ybcDJR32gwoc-Yfjhrh73TMZI>.

PYTLÍČKOVÁ, B., ©2013. Kolbův cyklus učení. *Cordatum* [online]. Praha: Cordatum Praha o.s. [cit. 6.4.2020]. Dostupné z: www.cordatum.cz.

STREGOWSKI, J. Top 10 Dog Sports. In: *Thesprucepets.com* [online]. Poslední změna 26.6.2019. [cit. 3.4.2020]. Dostupné z: <https://www.thesprucepets.com/top-dog-sports-1118567>.

ŠIMEČEK, K., ©2014. Kolbův cyklus učení. *Komparace modelů zkušenostního učení Davida Kolba a modelu zážitkové pedagogiky Petra Jarvise* [online]. [cit. 6.4.2020]. Dostupné z: http://it.pedf.cuni.cz/strstud/edutech/2014-Simecek_html_edu/#obs1-2.

TOMBRU, ©2011. Pravidla. *Dogtrekking* [online]. Poslední změna 12/2017. [cit. 28.12.2019]. Dostupné z: https://www.dogtrekking.info/pravidla_cze.htm.

Top 5 Canine Sports. In: *Perfect-fit.co.uk* [online]. Mars. Incorporated, ©2020. [cit. 3.4.2020]. Dostupné z: <https://www.perfect-fit.co.uk/top-5-dog-sports?fbclid=IwAR36NebCYR11BAhoBGcbmBLYi5Vk92gcnUPgZReoEn5iLeYcdeDxtHTyq5U>.

Top-five summer dog sports. In: *Dogslife.com* [online]. ©2014. [cit. 6.4.2020]. Dostupné z: https://www.dogslife.com.au/dog-news/dog-health/top-five-summer-dog-sports?fbclid=IwAR2wSsTDVIexPXFiqBIRaQHR_dNxQ3SWJv3h6OC0GAjEGNq4bTIqKqt07-Q.

WILLIAMS, K. & BUZHARDT, L., ©2020. The Benefits of Walking Your Dog. In: *Vcahospitals.com* [online]. [cit. 5.4.2020]. Dostupné z: <https://vcahospitals.com/know-your-pet/the-benefits-of-walking-your-dog?fbclid=IwAR0zOQwmt3tWXgHluC2P2a9Lv7nPs2p-AqL0Tubr7jg0bVt4LCjfLn-hi84>.

ZALABÁKOVÁ, L., ©2017-2018. NOSEWORK. *Čucej.cz – Trénink psů* [online]. [cit. 8.11.2019]. Dostupné z: <http://cucej.cz/nosework/>.

Zdroje obrázků

Kolbův cyklus učení. In: *Is.ceskacesta.cz* [online]. [cit. 3.4.2020]. Dostupné z: [http://is.ceskacesta.cz/popup.py;me\\$obrazek?idf=OBR000000000000582&popis=%3C](http://is.ceskacesta.cz/popup.py;me$obrazek?idf=OBR000000000000582&popis=%3C)

Přílohy

Příloha 1 – seznam úkolů na klikrovou hru	II
Příloha 2 – přepis rozhovoru s matkou Matěje a Honzíka	III
Příloha 3 – přepis rozhovoru s matkou Emy a Lidušky	VI
Příloha 4 – přepis rozhovoru s otcem Zuzanky	VIII
Příloha 5 – přepis rozhovoru s Dominikem.....	X
Příloha 6 – fotografie z realizace kroužku.....	XII

Příloha 1 – seznam úkolů na klikrovou hru

Seznam úkolů na klikrovou hru „přihořívá, hoří“		
Jméno:	Úkol, který učil/a:	Úkol, který se měl/a naučit:
Matěj	Dřep	Podávání „tlapek“
Honzík	Podávání „tlapek“	Stání na jedné noze
Zuzka	Podrbat se na hlavě	Dřep
Liduška	Stání na jedné noze	Podrbat se na hlavě
Ema	Vyskočit (snožmo)	Otočka
Dominik	Otočka	Vyskočit (snožmo)

Tabulka 3: seznam úkolů pro hru

Příloha 2 – přepis rozhovoru s matkou Matěje a Honzika

Lektor (dále „L“): Můžeme se tedy pustit do rozhovoru? Zabere to jen chvíli...

Matka (dále „M“): Ano, počítám s tím.

L: Jaká byla reakce kluků na psy, než začali navštěvovat kroužek?

M: No... Máťa se bál, ale to jsme spolu už probírali na začátku. Začal se bát už jako malý, asi za to tenkrát mohl pes, který na něj skočil a chtěl mu ukrást rohlík z ruky. Od té doby jsem tomu nevěnovala pozornost, ale strach stále přetrvával. Proto, když byla možnost zapojit je do tohoto kroužku, tak jsem toho využila. Ono není moc příjemný, když se bojí i malého psa...

L: A Honzík?

M: Ten byl vždycky v pohodě, občas se teda k nějakému psovi hrne, že by ho chtěl pohladit, ale jinak se jich nikdy nebál.

L: A stalo se někdy, že by na něj nějaký cizí pes zavrčel? Nebo že by zavrčel na oba kluky?

M: Teď si to nevybavuju, ale myslím si, že určitě. Kousek od nás bydlí takový bílý pes, asi střední velikosti, který hodně hlídá a štěká, ale na toho jsou kluci už asi zvyklí a toho se nebojí ani jeden.

L: A změnilo se tedy nějak chování kluků po kroužku? Tedy hlavně Máti?

M: Určitě... Máťa se ke psům nežene, to ani nikdy nedělal a jsem za to ráda. Člověk nikdy neví, co ten pes udělá. Ale všimla jsem si, že už v průběhu kroužku se to začalo zlepšovat. Nyní se téměř nebojí menších psů. U těch větších strach ještě trochu zůstává. Ono záleží i na tom, zda ten pes štěká. Pokud neštěká, tak se nebojí skoro žádného, když začne hnusně štěkat i nějaký malý pes, lekne se i toho. Ale celkově si myslím, že se to určitě zlepšilo.

L: Tak to je super, v průběhu kroužku jsem si také všimla, že je jeho strach o něco menší, ke konci už dokonce neměl problém ani s tím, že se mu Andromeda přiblížila k obličejí.

M: Jo, jo, toho jsem si také všimla. Dřív když jsme šli po městě a proti nám šel pes, tak Máťa šel co nejdál od něho. Teď když s námi jde i Honzík a nějakého psa si hladí, třeba i neznámého, tak se Máťa přidá. Teda pokud je ten pes menšího vzrůstu, pokud je velký, tak se většinou ještě pořád bojí. Ale jak jsem říkala, záleží na tom, zda pes štěká nebo ne. A taky celkově záleží, jak vypadá, všimla jsem si, že pokud je pes podobný Casi nebo Andromedě, tak s nimi má menší problém, nebojí se jich, ale to je asi logické...když s nimi trávil celý kroužek.

L: Jo... tak ono to postupně půjde i s těmi většími psy. A oni si takhle psy hladí?

M: No ne všechny. Jen ty, co známe, od sousedů a tak.

L: Jasně, to chápu. A chování Honzika se nějak změnilo?

M: Trochu, ale není to vidět tolik jako u Máti. U toho je vidět pokrok opravdu hodně. Honzík se změnil hlavně v tom, že už ví, že pes není pouze na mazlení, ale vyžaduje taky důkladnou

pěči. A tím nemyslím jen venčení. Pochopil, že i pes musí mít nějakou zábavu, což je fajn. Už se u nás doma hrála i psí hra.

L: Takže by se dalo říct, že jsou kluci schopni hry dále využít?

M: Já si myslím, že jo...sice tady šlo o hru i s námi, ale určitě si něco zapamatovali. A to nejenom ty hry – už jsme hráli i psí rozcvičku, ale také to, že se teda hlavně Honzík nesmí na psa vrhnout, ale musí ho začít hladit pomalu. A určitě je fajn, že si Honzík udělal takový přehled o tom, co všechno je možné s pejskem dělat. Že to opravdu není jen o venčení, ale že i ten pes musí mít nějaké „koníčky“.

L: Tak to jsem moc ráda. A jaká hra se líbila klukům nejvíce? Teda jestli taková nějaká byla...

M: Vždycky když jsme je vyzvedli a jeli domů, tak v autě vyprávěli. Asi takové největší nadšení bylo z tance se psem, agility...Kluci byly nadšeni hlavně z těch hlavolamů, vůbec jsem netušila, že něco takového se může se psy dělat. Dokonce si teď o víkendu, když přšlo, hráli na psy a pod kelímky hledali bonbóny.

L: A co se týče programu kroužku... bylo to z pohledu rodiče dostačující?

M: Za mě určitě. Navíc se v těch psích sportech moc nevyznám, takže za mě to určitě stačilo. Vždycky mi o té hodině něco řekli, většinou mě poučili, co se má a co se nemá dělat se psem. Takže si myslím, že program byl vymyšlený dobře. Dokonce bych řekla, že byl více než dostačující.

L: Tak to jsem ráda. Dalo by se tedy říct, že kroužek naplnil očekávání?

M: Kluků určitě, ale tohle jsem už psala v dotazníku – kluci byli spokojení, alespoň to říkali mě. Honzík teda zkouší teď častěji než dřív, že by chtěl psa, což jsem doufala, že ho přejde, ale zatím to pořád zkouší.

L: A změnil se nějak čas, který tráví kluci venku?

M: Tady si nejsem úplně jistá. Vždycky jsme se snažili, aby byli kluci hodně venku. Často se snažíme jezdit na výlety, třeba i na kole. Občas se teda během výletu objeví poznámka hlavně od Honzíka, že jsme po cestě potkali hodně pejsků a že by mohl jít nějaký i s námi...Ale ještě to není úplně na pořadu dne. Uvidíme, jak se celá situace vyvrbí.

L: To vím, to bylo uvedeno i v dotazníku... Tak třeba se situace časem změní.

M: Třeba jo, nebo bude stačit pokračování v nějakém takovém kroužku.

L: K tomu právě směřovala další otázka. Takže pokud by bylo pokračování, kluci by chtěli chodit?

M: No zatím si vůbec netroufám říct, jak to bude. Vzhledem ke koronaviru jsme teď všichni doma a těžko říct, jak tahle situace bude dlouho trvat. Ale pokud by bylo pokračování, tak si myslím, že kluci by asi chodit chtěli.

L: Jasně, teď nikdo moc nevíme, co bude... Pokračování bych chtěla naplánovat, ale až po létě. Teď to s koronavirem stejně nejde a přes léto budou dovči.

M: Chápu, každopádně teď mohu říct, že pokud by bylo pokračování, kluci by se určitě rádi zúčastnili. A já bych byla taky ráda, protože tento kroužek mi přišel vážně moc fajn.

L: Tak to jsem moc ráda. A ještě mám předposlední otázku... Pomohl vám kroužek nějak s výběrem budoucího plemene? Tedy pokud k pořízení psa dojde.

M: To asi ano, chtěli bychom středního psa, ne nějakou čivavu, ale na druhou stranu ani ne třeba rotvajlera. Ideálně nějakého středního vzrůstu, a protože Honzík se v aktivitách docela našel, tak asi i nějakého více aktivního než gaučáka.

L: Když se Honzík v aktivitách našel, znamená to, že by třeba v budoucnu chtěl chodit i se psem na cvičák?

M: Jo, to bychom chtěli, aby si spolu hezky vybudovali vztah a naučili se spolu vycházet. A to nejenom Honzík, ale oba kluci, takže o cvičáku bychom určitě uvažovali.

L: A poslední otázka. Měla bych udělat nějaké změny? Vyhovoval například jako den v týdnu středa?

M: Za mě bych žádné změny nedělala, kluci vždy přišli domů plný zážitků a unavení, což je pro mě hlavní. A středa je taky dobrá, ostatní dny mají zase jiné kroužky, fotbal a tak. Takže si myslím, že já bych žádné výrazné změny nedělala.

L: Dobře, tak moc děkuju za čas na rozhovor a budu se někdy v budoucnu těšit při dalších hodinách kroužku.

Příloha 3 – přepis rozhovoru s matkou Emy a Lidušky

L: Můžeme začít dohodnutý rozhovor?

M: Jasně.

L: První otázka bude směřovat k chování holek, nejprve asi Lidušky. Měnilo se nějak v průběhu kroužku?

M: Myslím si, že ano, obě holky stále otravují, že by chtěly domů nějaké zvíře, nejlépe psa. Ale myslím si, že teď pochopily, že pes není jen o tom, že se s ním budou mazlit, ale je to i určitá starost. Dál jsem taky viděla změnu v chování holek ke psovi naší sousedky na chalupě, jak říkám, nebylo to už jen o tom mazlení a chození ven nebo po zahradě, ale taky se jí snažily naučit dávat pac.

L: A povedlo se?

M: Jo, jo po chvíli ji to holky společně naučily. Což jsem se teda docela divila, protože je už docela stará.

L: Tak to jsem ráda, že něco použily i v praxi, ještě se vrátím k té první otázce... Změnilo se něco i u Emy?

M: U té nastala změna hlavně v tom, že se naučila, jaké všechny aktivity může se psy dělat a sama si o tom začala něco víc hledat. Nejvíce ji asi oslovily agility a dogdancing.

L: Dogdancing asi proto, že chodí do tanečního kroužku, ne?

M: Asi jo, ale hlavně se jí líbí, kolik ten pes umí povelů.

L: Jasně, je ještě nějaká změna, která se u holek objevila?

M: Myslím si, že to začaly všechno brát víc vážně, už to není, že by chtěly jakéhokoli psa, ale chtěly by nějakého chytrého, se kterým by mohly dělat právě nějaký ten psí sport.

L: Takže by se dalo říci, že z pohledu holek se na kroužku dozvěděly něco nového? Naplnil kroužek jejich očekávání?

M: Určitě se dozvěděly něco nového. Před tím věděly, že se se psy dá něco dělat, ale vůbec nevěděly co. Teď už mají trochu přehled, popravdě toho asi vědí víc než já. Myslím si, že kroužek byl užitečný nejenom, co se týče rozšíření obzoru o těch aktivitách, ale také o každodenní péči. Jako užitečné určitě vidím to trénování chození na vodítku, to se nikdy neztratí a je to určitě moc důležité. Holkám se taky líbila poslední hodina, kde bylo na ukázkou všechno to, co je potřeba pro psí miminka, to jim přišlo hodně zajímavé.

L: A jaká hodina nebo aktivita se jim líbila nejvíce? Teda spíš Libušce, u Emy to byly agility a dogdancing, že?

M: Jo, jo přesně tak. Líba to měla podobně, líbily se jí ty různé triky a taky hlavně každé mazlení. Jo, a taky se jí moc líbila ta hra, kdy se učily dělat různé cviky. Ta byla někdy ze začátku myslím.

L: Víím, klikrová hra. U té jsme se všichni docela bavili, to je pravda. A naplnil kroužek i vaše očekávání jakožto rodičů?

M: Jo, moje určitě. Nějak tak jsem si to představovala, že získají celkový přehled o tom, co a jak. Samozřejmě chápu, že délka byla omezena a nemohly se dozvědět vše, ale pro začátek dobrý. Myslím si, že všechno bylo srozumitelný a holky si ani na nic nestěžovaly. Nebo o tom alespoň nevím.

L: Takže mohu říci, že kroužek splnil očekávání jak rodičů, tak dětí, je to tak?

M: Jasně.

L: To jsem moc ráda, holky mi už teda v průběhu říkaly, že je to super a moc je to baví, ale jen jsem si to chtěla ověřit. A jak je to s pobytem na čerstvém vzduchu? Změnil se nějak jejich vztah k přírodě či tomu, jak moc chtějí trávit čas venku?

M: Těžko říct. Možná ano, ale my teda vždycky chodili poměrně dost ven a na výlety. Ale myslím si, že náš začínající puberták Ema teď možná míň držkuje, ale nevím... těžko říct. Každopádně vždycky když holky přišly domů, tak říkaly, že byly rády venku.

L: Dobře, děkuju. A uvažujete o pořízení psa?

M: Zatím nevíme, zvažujeme. Uvidíme časem, jak jsme se už bavili o pokračování kroužku na poslední hodině, tak to by asi prozatím stačilo a uvidíme, jak to bude dál.

L: S pokračováním se určitě nějak domluvíme. A pokud byste si pořizovali psa, pomohl vám nebo holkám kurz nějak s výběrem plemene?

M: To já nevím, holky by určitě chtěly i na výstavy a já chci mít zaručené zdraví, takže jediné, co je jisté, je, že by to byl pes s papírama.

L: Tak to jsem ráda, v dnešní době množíren je to důležité, navíc je to pes k dětem. Když to tedy celé shrnu, kroužek byl tedy určitě prospěšný a holky zvládly i něco použít v praxi. Teď myslím to učení podání packy, je to tak?

M: Ano a myslím, že by toho zvládly i mnohem víc, teda hlavně Ema, ta si toho pomatuje fakt hodně.

L: Přesně k tomu jsem mířila, je už starší, tak by si toho mohla více zapamatovat.

M: Jo, jo, s tím souhlasím, myslím si, že by jí nedělalo problém asi naučit psa nějaké další cviky. Pro ně je hlavně důležité, že si obě alespoň trochu osvojily základní péči, což je super.

L: Dobře, děkuju a je něco, co bych měla na kroužku změnit? Třeba den konání?

M: Asi ne, nám to takhle vyhovovalo, i délka byla ok.

L: Dobře, tak já moc děkuju za rozhovor.

Příloha 4 – přepis rozhovoru s otcem Zuzanky

Lektor (dále „L“): Můžeme se pustit do rozhovoru?

O (dále „O“): Ano

L: Nejprve se zeptám, jestli se nějak změnilo chování Zúzy ke psům v průběhu kroužku, případně po skončení kroužku?

O: Já si myslím, že jo, přesvědčila se o tom, že pes je zodpovědnost. Hodně si vzala třeba z procházek, ale i z těch aktivit. Myslím si, že teď chápe, že i pes potřebuje nějak zabavit, aby nedemoloval domácnost zatím, co my jsme v práci a ona ve škole.

L: Jo, jo tohle jsem se jim snažila vysvětlovat několikrát, takže si z toho něco Zuzka vzala. Změnilo se ještě něco?

O: Už není taková hrrr ke každému psovi, je pravda, že se lidí ptá na to, zda smí psa pohladit, ptala se i před tím, ale teď je to takové jiné...lepší... ani nechce hladit každého, tak vzdělaně říká, že už ví, že někteří by se mohli bát. Navíc je ani tak netiskne, nehladí nějak větší silou. Je prostě více opatrná.

L: Takže v tomto je to určitě posun k lepšímu, to jsem moc ráda.

O: Ano, je to teď mnohem lepší. Působí to na mě tak, že teď tomu určitě více rozumí.

L: To je super. A co její očekávání od kroužku? Líbil se Zuzce program kroužku?

O: Co doma říkala, tak ano, z počátku to bylo takové...že bylo asi hodně informací, ale postupem času se jí to líbilo víc a víc.

L: To bude asi tím, že první dvě hodiny byly jen takové seznamovací a aktivity se psy začaly až od třetí hodiny, to je dost možné. Alespoň vím, že příště méně informací.

O: Tak jsem to nemyslel, spíš jsem tím chtěl říci, že postupem času se jí to zalíbilo víc.

L: A jaká aktivita byla asi úplně nejvíc top?

O: Hodně se Zuzance líbil výlet na Ještěd, ale ona má výlety ráda celkově. Taky se jí líbily agility a ty procházky po parku.

L: A z pohledu rodiče, byl program dostačující?

O: Ano, mě se náplň kroužku líbila z toho, co Zuzka říkala. Myslím si, že od všeho se dozvěděla něco, což je důležité. Také si myslím, že to bylo zaměřené hodně prakticky, aby to mohli využít i dále, což je také dobře. I třeba chůze na vodítku je určitě prospěšná.

L: Je tedy něco, co bych měla v budoucnu změnit?

O: Asi ne, možná by bylo fajn se třeba zaměřit jen na jednu z aktivit, ale chápu, že to už se podobá klasickému cvičáku.

L: Dobře, děkuju, určitě to zvažím. A myslíte si, že by byla Zuzanka schopná využít nějaké získané znalosti v praxi?

O: Já si myslím, že ano. U babi má pejska a i s ním je to teď trochu jiné. Pořád se ho snaží něco naučit.

L: A daří se?

O: Částečně, záleží jak co, ale už ho něco naučila.

L: Tak to je super a tráví s ním více času venku než před tím? Nebo chodí Zuzka celkově více ven než před začátkem kroužku?

O: No...nevím. Ona miluje výlety, tak to je složitá otázka, ale myslím si, že ano. Určitě tráví venku se psem více času než před tím, to určitě ano. Co se týká volného času venku, tak to nedovedu odpovědět.

L: Dobře, to nevádí, vím, že je to složitá otázka. A je ještě něco, co se v průběhu kroužku změnilo?

O: Nevím, asi ne. Mě nejvíce potěšilo, že už se nehrne ke každému psovi a také, že je hladí tak s rozmyslem.

L: Dobře, a pokud bude kroužek pokračovat, chtěla by Zůza dál chodit?

O: Asi ano, už se nás na to doma ptala, ale těžko říct, co teď bude.

L: To souhlasím, uvidíme, jak celá situace dopadne. A zvažujete pořízení psa?

O: Ano, i kvůli tomu jsme chtěli, aby si to všechno Zuzka vyzkoušela. Uvidíme, zda nějakého vybereme, ale poslední dobou poměrně intenzivně hledáme. Ideálně bychom chtěli nějaké štěně na léto.

L: To chápu, na léto je štěňátko nejlepší. A pomohl vám, nebo spíš Zuzce kroužek nějak v tom, jakou rasu byste preferovali?

O: Zatím hledáme, ale pravděpodobně bychom chtěli border kolii, s ní by se Zuzka určitě nenudila. Navíc si teď vyzkoušela různé psí sporty, a tak věřím, že by ji to bavilo i nadále. Uvidíme, třeba se nakonec rozhodneme jinak. Ale tato rasa by se líbila i nám. Hodně chodíme na výlety, a tak by je pes mohl všechny absolvovat s námi. V létě rádi jezdíme do Rakouska do hor, tak i tam by se takové plemeno jistě hodilo.

L: To máte určitě pravdu. Jsem velmi ráda, že nad tím takto přemýšlíte a doufám, že vyberete toho správného psího parťáka. A chtěli byste v případě pořízení štěněte docházet na cvičák?

O: To určitě, ale pes by pravděpodobně cvičil nejprve se mnou a až po nějakém čase třeba se Zuzkou. Přece jenom ta prvotní výchova je důležitá. Ale časem bych byl určitě rád, kdyby spolu začali běhat třeba agility či cokoli jiného. Ono by to mezi nimi posílilo i vztah...

L: To určitě, vybudování vztahu je určitě důležité. To jsme si společně i říkali. Jsem moc ráda, že se Zuzce kroužek líbil, a doufám, že i vy jste byly spokojení...

O: Samozřejmě, my děkujeme.

L: A já moc děkuji za rozhovor.

Příloha 5 – přepis rozhovoru s Dominikem

Lektor (dále „L“): Můžeme tedy začít?

Dominika (dále „D“): Jasně

L: Jak by si zhodnotil celý kroužek? Co se ti líbilo nejvíce a co by si naopak změnil?

D: No...Líbil se mi obsah, bylo to takové od všeho něco a přesně něco takového jsem čekal, což bylo super. A asi bych změnil složení. Už od začátku jsem věděl, že tam s námi budou malé děti, takže mi to nevadilo, ale pokud bych měl něco změnit, bylo by to tohle. Ale jak říkám, od začátku jsem to věděl, i si mě na to upozorňovala a já jsem i tak chtěl chodit. Před začátkem si mi to říkala dokonce několikrát, ale i tak mi to nějak extrémně nevadilo, naopak to byla docela zábava.

L: Takže obsahově ti kroužek vyhovoval?

D: Jo, bylo to přesně to, co jsem potřeboval, získat přehled o tom, co všechno můžu dál dělat. Chtěl jsem začít chodit na cvičák, ale nevěděl jsem, co přesně chci dělat a tohle mi právě přišlo super, že teď už vím.

L: Tak to jsem ráda, že ti to takhle pomohlo... A změnil se nějak tvůj pohled na psy po absolvování?

D: Asi jo, vždycky jsem chtěl huskyho, dokonce jsem už měl jednoho konkrétního po vánocích vybraného – však to jsme spolu i probírali, ale teď jsem rád, že si mě přesvědčila, abych si ho nebral, přece jenom je to pes, který vyžaduje opravdu hodně aktivity a pohybu. To je třeba věc, kterou jsem už před tím vnímal, ale asi jsem si ji tolik nepřipouštěl.

L: Popravdě jsem ráda, že sis to nechal projít hlavou a rozmyslel.

D: Já teď už taky, bylo by to fakt hodně náročný, už teď mi dává Abby zabrat.

L: Asi tak jako každé štěně. Rozhodl ses tedy pro koupi zlatého retrívra. Proč sis vybral toto plemeno?

D: Vždycky se mi líbilo, teda méně než husky, ale jsou to hezcí psi. Nakonec jsem s rodiči vybral tohohle psa. Navíc jsem chtěl většího psa, abych s ním mohl běhat, nebo třeba jezdit na koloběžce.

L: A pomohl ti kroužek v nějakém určení priorit, co tedy chceš se psem dělat?

D: Já si myslím, že ano, určitě vím, že chci, aby byl pořádně vychovaný, k tomu jsem nemusel ani nikam chodit. Kvůli tomu jsem s ní už teď začal chodit na cvičák na základní poslušnost. Ale jak říkám, bylo to hlavně o tom, si to všechno zkusit a nakonec mě asi nejvíc oslovila právě poslušnost, canicross a případně ta koloběžka. Tu jsem už probíral i na cvičáku a prý by to v budoucnu určitě nebyl problém.

L: Jsem ráda, že ti dal kroužek takovýhle přehled. Ještě bych se vrátila k tý Abby, proč ses nakonec rozhodl pro koupi psa bez rodokmenu?

D: Já ani nevím, necítil jsem potřebu mít papírového psa. Chápu, že je to asi důležitý, ale...nějak jsem asi nechtěl papírového psa.

L: A myslíš si, že jsem ti v téhle oblasti poskytla málo informací, že si se tak rozhodl?

D: To určitě ne, snažila ses mi to rozmluvit, já vím, ale oni do toho zasahovali i rodiče.

L: Jo, to chápu. A dozvěděl si se třeba něco o každodenní péči o psa, nebo si už všechno věděl?

D: Většinu jsem věděl. Spíš mi přišlo užitečný třeba to odnaučování skákání nebo tahání na vodítku. To teď i zkouším s Abbynou.

L: Takže jsi schopný všechny ty dovednosti a zkušenosti aplikovat teď na výchovu štěněte?

D: Asi jo, zatím jsem ještě všechno nezkoušel, ale ty základní věci určitě využívám. Hlavně teda to skákání, který bylo zprvu hrozný.

L: Jo, to všechno se určitělepší tím spíš, když plánuješ s Abby chodit i nadále na cvičák.

D: Doufám, už teď jsou ve všem vidět velký pokroky.

L: Je ještě něco, co si se díky tomuhle kroužku dozvěděl?

D: No...o psech asi ne, ale asi mě tak trochu ujistil, že chci jít studovat ped'ák, přemýšlel jsem o tom už dřív, ale tohle mi to asi potvrdilo. Vždyť jsem se o tom i cestou na Ještěd bavili. Celý mě to hodně bavilo, a i přes to, že jsem tam byl s dětmi, tak jsem si to celý užil a jsem vlastně rád, že jsem ti byl takhle po ruce.

L: A já ti za to moc děkuju. A jsem taky moc ráda, že jsem ti tak trochu s tímhle rozhodnutím pomohla, teda doufám.

D: Já děkuju a doufám, že se někdy uvidíme třeba na cvičáku.

Příloha 6 – fotografie z realizace kroužku

Obrázek 2: dogtrekking - výlet na Ještěd

Obrázek 3: navádění feny mezi nohy

Obrázek 4: kynologické cvičiště, kde probíhala větší část kroužku